

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ. 410.11.1.2023

Ewa Leniart
Wojewoda Podkarpacki
Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie
ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 Działania organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełniła: Ewa Leniart, Wojewoda Podkarpacki ² , od 13 stycznia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie przez Wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielania pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do 23 sierpnia 2023 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych również przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Magdalena Grabowska, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/130/2023 z 5 czerwca 2023 r. (akta kontroli Tom I str. 3-4)

¹ Dalej PUW.

² Dalej Wojewoda.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody w obszarze zapewnienia warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wojewoda podjęła niezbędne działania organizacyjno-kadrowe zapewniające prawidłową realizację zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy, zarówno w zakresie koordynacji realizacji zadań w obszarach pomocy społecznej, socjalnej, finansowej jak również materialnej. Delegowanie pracowników PUW w Rzeszowie oraz jednostek administracji zespolonej do realizacji pomocy w punktach recepcyjnych oraz koordynacji transportu i lokowania obywateli Ukrainy w punktach zakwaterowania, szczególnie w okresach ich wzmożonego napływu z Ukrainy w pierwszej połowie 2022 r. zapewniło sprawną realizację tych działań. Działanie te były szczególnie istotne w związku z wyznaczeniem Podkarpacia, graniczącego z ogarniętą konfliktem zbrojnym Ukrainą, jako województwa recepcyjnego, które miało za zadanie zabezpieczyć udzielenie obywatelom Ukrainy pierwszej podstawowej pomocy. Koordynowanie przez Wojewodę współpracy służb i straży, organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, służb administracji zespolonej i niezespolonej i innych jednostek zaangażowanych w pomoc obywatelom Ukrainy zapewniło właściwe ukierunkowanie pomocy oraz rozwiązywanie zidentyfikowanych wśród nich problemów.

Wojewoda podjęła niezbędne działania koordynujące pomoc obywatelom Ukrainy na terenie województwa podkarpackiego, podejmując niezbędne działania kierujące odpowiednie jednostki do sprawnego realizacji wykonywanych zadań za pomocą wydawanych poleceń oraz zawartych porozumień.

Zadanie zlecone Prezydentowi Miasta Przemyśla polegające na utworzeniu na dworcu PKP w Przemyślu punktu recepcyjnego dla obywateli Ukrainy, w części dotyczącej kosztów eksploatacyjnych dworca ponoszonych przez PKP S.A., finansowano nierzetelnie, ponieważ do dnia zakończenia kontroli nie przekazano Prezydentowi Przemyśla środków na pokrycie tych kosztów, pomimo że obowiązek przekazania tych środków wynikał z zawartych z Prezydentem Przemyśla porozumień, poleceń oraz zasad finansowania zadania zleconego.

Wojewoda sprawowała właściwy nadzór w zakresie prawidłowości wykorzystania środków z budżetu państwa oraz z Funduszu Pomocy zapewniając sprawne finansowanie wykonywanych zadań oraz ich rozliczanie. Ponadto Wojewoda Podkarpacki w sposób rzetelny planowała zmiany w budżecie Wojewody oraz środków otrzymanych z Funduszu Pomocy, wykonywała wytyczne poszczególnych ministrów, w których dyspozycji były środki finansowe dedykowane udzielaniu pomocy obywatelom Ukrainy, zapewniając ich terminowy transfer do jednostek realizujących pomoc.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszej kontroli została sformułowana ocena opisowa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez Wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium państwa

Opis stanu faktycznego

1.1

Zadania z zakresu pomocy obywatelom Ukrainy były realizowane przez 102 pracowników Wydziałów: Finansów i Budżetu, Organizacyjno-Administracyjnego, Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Ratownictwa Medycznego i Powiadamiania Ratunkowego. Pracownicy wykonywali obowiązki związane z powyższymi zadaniami na podstawie poleceń przełożonych w ramach realizacji „innych doraźnych zadań”, o których mowa w zakresach obowiązków tych pracowników. Wykonywali oni czynności związane z koordynacją i finansowaniem pomocy obywatelom Ukrainy udzielanej w ramach kompetencji Wojewody Podkarpackiego (w tym w ramach realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej) w ramach następujących zadań: zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych; zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania; zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów; wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy; nadanie numeru PESEL na wniosek w związku z konfliktem na Ukrainie oraz wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL; utworzenie i funkcjonowanie kompleksowych punktów pomocowych dla obywateli Ukrainy (realizowane przez organizacje pozarządowe); koordynacja pomocy humanitarnej; prowadzenie magazynów i punktów zbiorów dla uchodźców; świadczenia pieniężne w wysokości 300 zł; świadczenia rodzinne; świadczenie pomocy społecznej (zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży, sprawianie pogrzebu, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, składki zdrowotne, skierowanie do DPS); bezpłatna pomoc psychologiczna; świadczenia na finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej; ewidencja i wsparcie małoletnich obywateli; potwierdzanie tożsamości obywateli Ukrainy i wprowadzanie danych do rejestru danych kontaktowych na wniosek; stypendia i zasiłki dla uczniów z Ukrainy. Ponadto w realizację zadań związanych bezpośrednio z realizacją pomocy w powstałych punktach recepcyjnych zaangażowanych było 209 pracowników PUV w Rzeszowie⁶, którzy byli oddelegowywani do pracy w punktach recepcyjnych. Oddelegowane osoby koordynowały działania związane z udzielaniem w tych punktach wsparcia prawnego, zalegalizowania pobytu, udzielania pomocy medycznej oraz zabezpieczenia pod względem żywieniowym, sanitarnym i humanitarnym. Koszty delegacji osób realizujących zadania w punktach recepcyjnych za lata 2022-2023 (do 30.04.2023 r.) wyniosły 50,9 tys. zł. Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (dalej Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa) wyjaśnił, iż *specyfika funkcjonowania punktów recepcyjnych była trudna do przewidzenia, zwłaszcza w pierwszych tygodniach wojny*. Podał ponadto, iż, oddelegowani

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zespół Audytu Wewnętrznego, Biuro Wojewody, Wydział Prawny i Nadzoru, Wydział Organizacyjno-Administracyjny, Wydział Finansów i Budżetu, Wydział Infrastruktury, Wydział Nieruchomości, Wydział spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, Wydział Polityki Społecznej, Wydział Środowiska i Rolnictwa, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydział Ratownictwa Medycznego i Powiadomienia Ratunkowego.

pracownicy świadczyli bezpośrednią pomoc obywatelom Ukrainy, przede wszystkim matkom z dziećmi.

Dnia 27 lutego 2023 r. Wojewoda, na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (dalej ustawa o wojewodzie)⁷, ustanowiła Pełnomocnika Wojewody Podkarpackiego do prowadzenia spraw w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. Udzielone pełnomocnictwo miało charakter ogólny i obejmowało realizację przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁸ (dalej ustawa o pomocy). W PUW wyznaczono także koordynatora, który miał reprezentować Wojewodę wobec organizacji pozarządowych, którym była Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej⁹ PUW. Informację o koordynatorze przesłano do MSWiA pocztą elektroniczną w dniu 25 lutego 2022 r. Wojewoda nie powołała zespołu doradczego o którym mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o wojewodzie. Zarządzeniem¹⁰ z 11 kwietnia 2022 r. Wojewoda powołała natomiast Zespół do rozpatrywania spraw związanych z przyznawaniem świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (dalej Zespół). Zgodnie z § 2 ust. 1 tego dokumentu, do zadań Zespołu należało rozpatrywanie indywidualnych wniosków dotyczących podwyższania kwoty świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz przedstawienie Wojewodzie opinii w sprawie zasadności wniosków, określanie proponowanej kwoty podwyższonego świadczenia. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu (dalej Dyrektor ds. Finansów) wyjaśniła, iż *zwiększenie zadań wojewody w związku z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy spowodowało zmiany w organizacji pracy w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie*. Polegały one na absencji pracowników związanej z odbiorem godzin nadliczbowych. Dyrektor ds. Finansów wyjaśniła ponadto, iż nie zwiększono zatrudnienia w PUW w Rzeszowie, nie były również zawierane umowy zlecenia na realizację omawianych zadań. Dyrektor ds. Finansów wyjaśniła, iż *pomimo pojawiających się trudności – spiętrzenia zadań wynikających z zakresu obowiązków służbowych pracowników Urzędu – realizacja dodatkowych zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy nie wpłynęła negatywnie na realizację statutowych zadań Urzędu*.

Wojewoda zapewniła obsługę numeru alarmowego 112 w języku ukraińskim.

W PUW w Rzeszowie nie zatrudniano obywateli Ukrainy na podstawie art. 23 a ustawy o pomocy.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa podał, iż zadania wykonywane przez pracowników PUW w punktach recepcyjnych były wspierane przez pracowników administracji zespolonej *na prośbę kierownictwa MSWiA*. Zadania były wykonywane przez 490 pracowników 12 urzędów administracji zespolonej¹¹. Łączny koszt delegacji służbowych wyniósł 19,7 tys. zł.

W PUW w Rzeszowie nie dokonywano zakupów w celu doposażenia stanowisk pracy w związku z wykonywaniem zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli Tom I str. 231 - 244-247; Tom II str. 39-40)

⁷ Dz.U. z 2023 r. poz.190 t.j.

⁸ Dz.U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.

⁹ W trakcie realizacji czynności kontrolnych osoba ta nie była już pracownikiem PUW w Rzeszowie.

¹⁰ Nr 69/22.

¹¹ Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Rzeszowie, Wojewódzkiej Inspekcji Geodezyjnej i Kartograficznej w Rzeszowie, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów rolno-Spożywczych w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie, Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Rzeszowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.

1.2

Wojewoda, zarządzeniem z 28 czerwca 2022 r.¹² (dalej zarządzenie w sprawie powierzenia zadań), ustaliła zasady udzielania dotacji celowej ze środków Funduszu Pomocy na realizację zadań publicznych mających na celu udzielenie pomocy socjalnej obywatelom Ukrainy.

Wojewoda Podkarpacki nie określiła innych procedur opisujących zasady i sposób realizacji zadań dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy. Zadanie te wykonywała na podstawie wytycznych przekazywanych przez właściwych ministrów, będących dysponentami środków z Funduszu Pomocy. Zalecenia wynikające z przekazanych wytycznych były na bieżąco przekazywane jst. Określały one zasady obsługi środków z funduszu, w tym między innymi wzory oraz terminy składania wniosków o zasilenia ze środków Funduszu Pomocy, wzory oraz terminy składania sprawozdań ze stanu wykorzystania środków, wysokości niewykorzystanych środków finansowych oraz odsetek.

(akta kontroli Tom I str. 327-346)

1.3

Wojewoda gromadziła dane na temat liczby osób przebywających w punktach recepcyjnych oraz składających wnioski o nadanie numeru PESEL.

Informacje na temat potrzeb obywateli Ukrainy były zbierane przez jst, które składały do Wojewody Podkarpackiego wnioski o przekazanie środków finansowych w zależności od stwierdzonych potrzeb. Dotyczyły one sfery opieki społecznej, socjalnej, zdrowotnej, jak również wsparcia w zakresie zakwaterowania realizowanego przez osoby fizyczne i prawne, utworzone punkty recepcyjne oraz potrzeb szkolnictwa. Informacje te były przekazywane do Wojewody na bieżąco, w tym z punktów recepcyjnych codziennie, następnie składane do właściwych dysponentów celem zasilenia rachunku Wojewody Podkarpackiego. Wojewoda dysponowała wiedzą dotyczącą potrzeb wsparcia finansowego, nie dysponowała natomiast wiedzą, ilu obywateli Ukraińskich zamieszkiwało/zamieszkuje teren województwa podkarpackiego.

Według danych z punktów recepcyjnych w lutym 2022 r. zakwaterowanych w tych punktach było łącznie 14 250 osób, w marcu 2022 r. 256 870, w kwietniu 2022 r. 96 639, w maju 2022 r. 63 724, w czerwcu 2022r. 55 294, w lipcu 2022 r. 53 535, w sierpniu 2022 r. 46 459, we wrześniu 2022 r. 30 561, w październiku 2022 r. 48 803, w listopadzie 2022 r. 41 077, w grudniu 2022 r. 37 537, w styczniu 2023 r. 49 460, w lutym 2023 r. 56 875, w marcu 2023 r. 41 281, w kwietniu 2023 r. 32 878, w maju 2023 44 473 osoby. Zgodnie z przyjętymi założeniami, pobyt w punkcie recepcyjnym trwał dwie doby. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego koordynowało pobyt obywateli Ukrainy w punktach recepcyjnych. Dyżurna Służba Wojewody była w stałym kontakcie z odpowiednikami w innych województwach oraz służbami i podmiotami realizującymi zadania bezpośrednio w punktach recepcyjnych. Dyżurni wyszukiwali wolne miejsca zakwaterowania, ustalali środki transportu celem przemieszczenia obywateli Ukrainy. Transport odbywał się za pomocą autobusów, busów będących w dyspozycji Państwowej Straży Pożarnej, przewieziono nimi 80 000 osób. W ramach poleceń Wojewody związanych z transportem obywateli Ukrainy realizowały go jst wykorzystując komunikację kolejową i samochodową. Głównym i najbardziej wydajnym środkiem transportu był transport kolejowy. Łącznie zorganizowano 1 884 transporty które przewiozły 750 552 osób.

¹² Zarządzenie nr 141/2022 wojewody Podkarpackiego z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie powierzenia przez Wojewodę Podkarpackiego realizacji zadań publicznych których celem jest zapewnienie pomocy o charakterze socjalnym obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Na potrzeby pomocy obywatelom Ukrainy 25 lutego 2022 r. Wojewoda uruchomiła całodobową infolinię obsługiwaną przez pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców (dalej Wydziału Cudzoziemców) posługujących się językami obcymi, w tym ukraińskim, rosyjskim i angielskim. Obywatele Ukrainy otrzymywali informacje dotyczące możliwych form wsparcia w zakresie zakwaterowania, środków pierwszej potrzeby, odzieży czy leków i innych. Podczas przeprowadzanych za pomocą infolinii rozmów udzielano ponadto informacji na temat legalności pobytu na terenie Polski. Za pośrednictwem infolinii dokonywano również rozpoznania problemów z jakimi obywatele Ukrainy mieli do czynienia, następnie byli oni kierowani do właściwej służby lub instytucji, która zapewniała adekwatne do potrzeb wsparcie.

(akta kontroli Tom II str. 467-474)

1.4-1.5

Właściwi ministrowie, w których dyspozycji były środki finansowe przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy na bieżąco przekazywali wytyczne Wojewodzie, która niezwłocznie na ich podstawie przygotowywała informacje, które następnie przekazywała jst realizującym działania. Wytyczne te dotyczyły obszarów udzielanej pomocy, sposobu składania wniosków o zasilenia w środki finansowe, kwalifikowalności wydatków oraz sprawozdawczości i ich zwrotów. Dysponenci przekazywali ponadto informacje o terminach zasilenia rachunku Wojewody wskazując cel i wysokość wsparcia. Wytyczne dotyczyły również sposobu postępowania z niewykorzystanymi środkami finansowymi. Między innymi, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej MSWiA) wskazał, iż zmiany planu finansowego w ramach podzadań nie wymagają uzyskiwania zgody¹³. Minister Rodziny i Polityki Społecznej (dalej MRiPS) poinformował, iż w celu usprawnienia udzielanej pomocy niewykorzystane środki w ramach danego wsparcia winny być wydatkowane na inne cele, dopiero po wykorzystaniu środków na rachunku wojewody winny być zgłaszane następne wnioski o zasilenia. MSWiA poinformował ponadto (pismem z 25 marca 2022 r.) iż ewidencja przekazanych przez MSWiA środków z Funduszu Pomocy winna być prowadzona w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdziale 75495 – Pozostała działalność. Podał ponadto, iż wydatki winny być ujmowane w dziale i rozdziale, w odpowiednich paragrafach zgodnych z charakterem ekonomicznym wydatków.

(akta kontroli Tom IV str. 51-140)

1.6

Wojewoda w ramach planu wydatków PUW w Rzeszowie wydatkowała kwotę w wysokości 560 535,41 zł w ramach wynagrodzenia pracowników obsługujących punkt recepcyjny (dysponent III stopnia).

Prezes Rady Ministrów Zarządzeniem nr 45¹⁴ z 25 lutego 2022 r. przyznał Wojewodzie Podkarpackiemu z ogólnej rezerwy budżetowej środki finansowe w wysokości 4 900 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie RP zwiększonej liczby obywateli Ukrainy. Na tej podstawie Minister Finansów dokonał decyzją z 25 lutego 2022 r. zmian w budżecie państwa poprzez zwiększenie planu wydatków w części budżetu 85/18 dział 754 rozdział 75421 w kwocie 4 900 tys. zł. Zgodnie z wnioskiem Wojewody Podkarpackiego działania przygotowawcze miały polegać na obsłudze punktów recepcyjnych na przejściu granicznym w Korczowej, Budomierzu, Medyce i Krościenku.

Uchwałą nr 45/2022 z 10 marca 2022 r. Rada Ministrów ze środków rezerwy ogólnej dokonała zwiększenia budżetu Wojewody Podkarpackiego o kwotę 9 000 tys. zł.

¹³ MSWiA poinformował, iż jedynie kwoty dot. zadań podlegają zaksięgowaniu, nie dotyczy to natomiast podzadań.

¹⁴ Zarządzenie niepublikowane.

Minister Finansów dokonał na podstawie powyższej uchwały zwiększenia budżetu Wojewody Podkarpackiego w części 85/18 dział 754 rozdział 75421 o ww. kwotę na pokrycie kosztów obsługi przejść granicznych (dysponent III stopnia).

Decyzją 30 listopada 2022 r. Minister Finansów dokonał zmiany w budżecie państwa poprzez zmniejszenie w części 85/18 o kwotę 1 436,5 tys. zł oraz 744,1 tys. zł. Zgodnie z planem po zmianach w części budżetu części 85/18 pozostało 11 719,4 tys. zł.

Ponadto Wojewoda Podkarpacki na podstawie art. 140 ust.4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁵ (dalej: ustawa o finansach) utworzyła rezerwę poprzez dokonanie zmian w budżecie Wojewody: decyzjami z 3 marca 2022 oraz 10 marca 2022 r. poprzez zmniejszenie części 85/15 dział 758 rozdział 75818 paragraf 4810 o łączną kwotę w wysokości 97,7 tys. zł oraz zwiększenie w dziale 851 rozdziale 85141 paragraf 4000 celem sfinansowania kosztów funkcjonowania dwóch zespołów ratownictwa medycznego działających w zwiększonym wymiarze czasu w ciągu doby, w zakresie zabezpieczenia i przetransportowania osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w związku z nałożeniem na podmiot wykonujący działalność leczniczą obowiązku pozostania w stanie podwyższonej gotowości wynikającej z sytuacji w Ukrainie. Wojewoda, zgodnie z przepisem art. 156 ustawy o finansach, powiadomiła niezwłocznie o powyższych zmianach Ministra Finansów pismami odpowiednio z dnia 1 oraz 10 marca 2022 r.

(akta kontroli Tom I str. 5-230)

1.7

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r. wpłynęły dwie skargi – 6 kwietnia 2022 r.¹⁶ i 28 grudnia 2022 r.¹⁷. na działania pracownika Oddziału Obsługi Cudzoziemców. Obydwie skargi zostały załatwione w terminie ustawowym. Z treści skargi z 28 grudnia 2022 r. wynikało, iż nie jest to pierwsza skarga strony, co nie znajdowało odzwierciedlenia w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków.

Kontroli poddano pełną korespondencję strony z Wydziałem Spraw Cudzoziemców. W aktach sprawy zalegało pismo (skarga) z 29 listopada 2022 r. na nienależyte wykonanie zadań przez pracownika PUW. Strona skarżąca zaznaczyła, iż prosi o załatwienie skargi w trybie art. 231 i 237 kpa wnosząc jednocześnie o poinformowanie o sposobie załatwienia skargi. Ponadto strona opisała zachowanie pracownika, które jej zdaniem nosiło znamiona dyskryminacji ze względu na pochodzenie.

Dyrektor Wydziału Cudzoziemców w piśmie z 7 grudnia 2022 r. dotyczącym procedowanego wniosku strony o przyznanie Karty Polaka dla dziecka skarżącej poinformowała, iż odpowiedź na pismo z 29 listopada 2022 r. zostanie udzielona po formalnym wszczęciu postępowania. W tym samym piśmie Dyrektor Wydziału Cudzoziemców zaznaczyła, iż ze względu na treść nie zostało ono zakwalifikowane jako skarga. Zastępca Dyrektora Wydziału Spraw Cudzoziemców podała, iż w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków pod pozycją CRS1 61/2022 została zarejestrowana skarga, która wpłynęła do PUW w Rzeszowie w dniu 28 grudnia 2022 r. Skarga została złożona na nienależyte wykonywanie zadań przez pracownika Urzędu (...), zarejestrowana w Wydziale Spraw Cudzoziemców pod sygnaturą O-II.1410.3.2022, zaś zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi zostało sporządzone w dniu 24.01.2023 r. Dyrektor wyjaśniła, iż w toku sprawy ta sama osoba (...) złożyła wcześniej, bo w dniu 30 listopada 2022 r. (data wpływu do PUW) pismo zatytułowane „Skarga na nienależyte wykonywanie zadań przez pracownika tuż. urzędu”. Zdaniem Zastępcy Dyrektora pismo to dotyczyło postępowania administracyjnego, gdyż zarzuty sformułowane w piśmie niespełniającym kryterium

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.

¹⁶ Skarga została załatwiona 21 kwietnia 2022 r.

¹⁷ Skarga załatwiona 25 stycznia 2022 r.

skargi, a mającym tylko taki tytuł dotyczyły postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania małoletniej córce Pani (...) Karty Polaka. Wyjaśniła ponadto, iż zarzuty odnosiły się do pracownika, który prowadził sprawę córki obywatelki Ukrainy (...), ale były zarzutami złożonymi w toku postępowania administracyjnego. Z tego też względu pismo zostało rozpatrzone w toku postępowania administracyjnego. Zarzuty zawarte w piśmie były przedmiotem oceny przez organ prowadzący postępowania i znalazły odzwierciedlenie w wydanej decyzji, co było zgodne z przepisem art. 234 ust. 1 Kpa.

Poza ww. skargami, 28 grudnia 2022 r. do PUW w Rzeszowie wpłynął wniosek o publikację w BIP poleceń i porozumień Wojewody w związku z konfliktem na Ukrainie skierowany przez Sieć Obywatelską *Watchdog*. Sprawa została załatwiona w terminie miesiąca od daty wpływu wniosku. Wojewoda Podkarpacki w sposób szczegółowy uzasadniła przyczyny nieuwzględnienia wniosku.

(akta kontroli Tom I str. 266 - 317)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody podjęte w celu zapewnienia warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. Wojewoda podjęła niezbędne działania organizacyjno-kadrowe zapewniające prawidłową realizację zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy, zarówno w zakresie koordynacji realizacji zadań w obszarach pomocy społecznej, socjalnej, finansowej jak również materialnej. Delegowanie pracowników PUW w Rzeszowie oraz jednostek administracji zespolonej do realizacji pomocy w punktach recepcyjnych oraz koordynacji transportu i lokowania obywateli Ukrainy w punktach zakwaterowania, szczególnie w okresach ich wzmożonego napływu z Ukrainy w pierwszej połowie 2022 r., zapewniło sprawną realizację tych działań.

Ponadto Wojewoda w sposób rzetelny planowała zmiany w budżecie Wojewody w ramach utworzenia rezerwy na podstawie art. 140 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, wykonywała wytyczne poszczególnych ministrów, w których dyspozycji były środki finansowe dedykowane udzielaniu pomocy obywatelom Ukrainy, zapewniając ich terminowy transfer do jednostek realizujących pomoc obywatelom Ukrainy.

OBSZAR

2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu
faktycznego

2.1

Kwota wydatków poniesiona w 2022 r. na działania prowadzone w celu pomocy obywatelom Ukrainy z budżetu państwa w części 85/18 wyniosła 12 374,98 tys. zł, w tym dysponenta III stopnia (Urząd) – 1 608,2 tys.¹⁸. zł Z rezerwy Wojewody Podkarpackiego sfinansowano realizację zadania „Zabezpieczenie dodatkowych zespołów ratownictwa medycznego” w wysokości 97,7 tys. zł. Wynagrodzenia pracowników obsługujących punkt recepcyjny zostały wydatkowane w ramach planu

¹⁸ Realizacja przez dysponenta III stopnia Urząd dotyczyła następujących zadań: wynagrodzenia pracowników obsługujących punkt recepcyjny; zadania związane z zapewnieniem obsługi sanitarnej przejść, logistyki transportowej, wsparciem działań związanych z pomocą humanitarną, reagowaniem na bieżące potrzeby organizacyjne i aprowizacyjne; przewóz pracowników PUW na punkty recepcyjne oraz przewóz darów; delegacje pracowników PUW obsługujących punkty recepcyjne; zabezpieczenie dodatkowych zespołów ratownictwa medycznego.

bieżącego wydatków jednostki na rok 2022 w wysokości 560,5 tys. zł. Wydatki w ramach rezerwy ogólnej budżetu państwa wyniosły 11 716,7 tys. zł z czego: na zadania związane z zapewnieniem obsługi sanitarnej przejść, logistyki transportowej, wsparciem działań związanych z pomocą humanitarną, reagowaniem na bieżące potrzeby organizacyjne i aprowizacyjne wydatkowano kwotę 591,9 tys. zł, utworzenie i prowadzenie punktu recepcyjnego w wysokości 5 923,4 tys. zł, utworzenie i prowadzenie punktu medycznego przy punkcie recepcyjnym w wysokości 1 819,3 tys. zł, utworzenie i prowadzenia punktu pomocy psychologicznej oraz zapewnienia tłumaczy języka ukraińskiego przy utworzonym punkcie recepcyjnym w wysokości 683,6 tys. zł, zorganizowanie transportu dla obywateli Ukrainy w wysokości 2 340,5 tys. zł, przewóz pracowników PUW do punktów recepcyjnych oraz przewóz darów w wysokości 318 tys. zł, delegacje pracowników PUW obsługujących punkty recepcyjne w wysokości 40 tys. zł. Wykonanie planu wydatków wyniosło 99,98%.

(akta kontroli Tom I str. 9-230)

2.2

Plan wydatków z Funduszu w roku 2022 wynosił 155 961,8 tys. zł. Dysponenci Funduszu zasilili rachunek Wojewody Podkarpackiego łączną kwotą 153 061,3 tys. zł (98,14%), z czego wydatkowano 151 622,6 tys. zł (99,06%). MSWiA zasilili rachunek Wojewody kwotą 131 490 tys. zł, z czego wydatkowano 131 465,9 tys. zł, MRiPS zasilili rachunek Wojewody kwotą 19 671,4 tys. zł, z czego wydatkowano 19 643,7 tys. zł. Minister Cyfryzacji zasilili rachunek Wojewody kwotą 2,96 tys. zł, z czego wydatkowano 2,96 tys. zł. Minister Edukacji i Nauki zasilili rachunek Wojewody kwotą 1 896 tys. zł, z czego wydatkowano 510,4 tys. zł.

Wydatki Wojewody wyniosły 227,6 tys. zł, jst wydatkowały 149 987,8 tys. zł, natomiast kwota w wysokości 1 407,2 tys. zł została przekazana organizacjom pożytku publicznego oraz Zakładowi Obsługi Przejść Granicznych w Korczowej na realizację zadań zleconych przez Wojewodę. Najwięcej środków zostało wydatkowanych na zadania: *„Zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych”* (10 539,5 tys. zł), *„Wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy”* (117 209 tys. zł) oraz *„Świadczenia pieniężne w wysokości 300 zł na osobę”* (12 192,7 tys. zł).

Plan wydatków z Funduszu w roku 2023 (do 30 kwietnia 2023 r.) wynosił 77 341,5 tys. zł. Dysponenci zasilili rachunek Wojewody łączną kwotą w wysokości 21 500,1 tys. zł (27,80%), z czego wydatkowano 20 925,3 tys. zł (97,33%). MSWiA zasilili rachunek Wojewody kwotą w wysokości 16 716,6 tys. zł, z czego wydatkowano 16 712,9 tys. zł. MRiPS zasilili rachunek Wojewody kwotą w wysokości 4 782,3 tys. zł, z czego wydatkowano 4 211,2 tys. zł. Minister Cyfryzacji zasilili rachunek Wojewody kwotą 1,2 tys. zł, którą wydatkowano w 100%.

Wydatki Wojewody wyniosły 7 tys. zł, jst wydatkowały 20 800,3 tys. zł natomiast kwota w wysokości 118 tys. zł została przekazana Zakładowi Obsługi Przejść Granicznych w Korczowej na realizację zadań zleconych przez Wojewodę. Najwięcej środków zostało wydatkowanych na zadania: *„Zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych”* (3 490,9 tys. zł), *„Wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy”* (12 899,8 tys. zł) oraz *„Świadczenia rodzinne”* (2 889,4 tys. zł). W roku 2022 r. łącznie wydatkowano 99,06% środków, którymi zasilono rachunek Wojewody. Nie stwierdzono rozbieżności przekraczających 20% pomiędzy kwotą zasilenia w stosunku do kwoty wydatkowanej w ramach poszczególnych zadań,

za wyjątkiem zadania „Stypendia i zasiłki dla uczniów z Ukrainy”, gdzie wydatkowano 26,92 % środków przekazanych (szerszy opis w tym zakresie został zawarty w punkcie 2.14 b). W 2023 r. (do 30 kwietnia) wydatkowano 97,33% przekazanych środków. Różnice pomiędzy wysokością środków wydatkowanych w stosunku do środków przekazanych powyżej 20% stwierdzono na zadaniach: Świadczenia pieniężne w wysokości 300 zł na osobę (wydatkowano 72,92% środków), Świadczenia z pomocy społecznej: Sprawianie pogrzebu (wydatkowano 66,66% przekazanych środków), Zasiłki okresowe (wydatkowano 27,73% przekazanych środków), Zasiłki stałe (wydatkowano 41,53 % przekazanych środków), Składka zdrowotna (wydatkowano 53,33% przekazanych środków), Skierowanie do DPS (wydatkowano 51,34% przekazanych środków), Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (wydatkowano 9,53% przekazanych środków finansowych). Dysproporcja pomiędzy wysokością środków wydatkowanych w stosunku do przekazanych związana była z terminami składanych zapotrzebowań, zasileń rachunku Wojewody oraz przekazywania środków jst przypadających na koniec kwietnia 2023 r.

(akta kontroli Tom I str. 9-230)

2.3

W okresie objętym kontrolą PUW nie podejmował działań na rzecz obywateli Ukrainy w ramach projektów finansowanych ze środków UE. W ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (dalej FAMI) funkcjonowały punkty informacyjne ulokowane w siedzibie PUW w Rzeszowie oraz delegatury PUW w Przemyślu¹⁹. W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie Wojewoda pozyskała środki z FAMI i utworzyła dodatkowy punkt informacyjny na dworcu PKP w Przemyślu. Pracownicy punktów informacyjnych świadczyli pomoc prawną oraz udzielali informacji uchodźcom w tym obywatelom Ukrainy z zakresu legalizacji pobytu, wsparcia socjalnego oraz medycznego.

(akta kontroli Tom II str. 41-43)

2.4

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, iż województwo podkarpackie od 24 lutego 2022 r. pełniło rolę województwa recepcyjnego, stąd też pomoc dla obywateli Ukrainy miała polegać przede wszystkim na zaspokajaniu najpilniejszych, bieżących potrzeb w punktach recepcyjnych oraz miała koncentrować się na pomocy w dotarciu do innych województw i ich docelowego zakwaterowania. MSWiA pismem z 24 marca 2022 r. przedstawił wojewodom wytyczne dotyczące zorganizowania i koordynacji współpracy Wojewody z organizacjami pozarządowymi. Stosownie do wytycznych Minister przedstawił rekomendacje dotyczące preferowanych obszarów zaangażowania, w ramach których Wojewoda podjęła stosowne działania w związku z koordynacją punktów recepcyjnych zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego. Ze względu na rolę województwa „recepcyjnego”, wsparcie na rzecz obywateli Ukrainy prowadzone było przez sześć punktów recepcyjnych, w których świadczone pomoc w zakresie noclegu, odpoczynku, wyżywienia, opieki medycznej i psychologicznej oraz odpowiedniego zaopatrzenia na dalszą podróż do miejsc docelowych w innych województwach. Ponieważ obywatelom Ukrainy towarzyszyły zwierzęta, przy punktach, zorganizowano również opiekę weterynaryjną. Prowadzenie punktów recepcyjnych powierzono jst w drodze poleceń Wojewody Podkarpackiego. W prowadzenie punktów recepcyjnych zaangażowane były również służby podległe Wojewodzie, oddelegowywani byli również pracownicy PUW w Rzeszowie. Punkty funkcjonowały całodobowo. W związku ze zmniejszającą się

¹⁹ Punkty zlokalizowane w siedzibie PUW w Rzeszowie i Delegatury PUW w Przemyślu powstały przed wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

liczbą napływających obywateli Ukrainy, zmniejszono liczbę punktów recepcyjnych. Od sierpnia 2022 r. do 7 sierpnia 2023 r. funkcjonował tylko jeden punkt recepcyjny zlokalizowany na dworcu kolejowym w Przemyślu.

W obszarze podstawowej opieki medycznej, działania były prowadzone przez Podkarpacki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża z siedzibą w Rzeszowie. Polegały one na nieodpłatnym świadczeniu usług w zakresie podstawowej opieki medycznej oraz podejmowaniu innych działań związanych z napływem obywateli Ukrainy.

W obszar aprowizacji zaangażowana była organizacja Caritas Archidiecezji Przemyskiej z siedzibą w Przemyślu. Działania tej jednostki polegały na nieodpłatnym świadczeniu usług w zakresie przygotowania, dostarczenia, dystrybucji pożywienia i napojów, udzielania pomocy rzeczowej dla potrzebujących, świadczenia informacyjnego i innych.

Działania w obszarze usług tłumaczenia oraz świadczenia informacyjnego były realizowane przez Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu.

Organizacje te wykonywały powyższe usługi w formie nieodpłatnej pomocy, określonej w drodze porozumień zawartych z Wojewodą Podkarpackim w okresie funkcjonowania punktów recepcyjnych.

Dyrektor Biura Wojewody wyjaśniła, iż koordynacja pomocy była również realizowana w ramach współpracy z Podkarpacką Grupą Koordynacyjną (PCG) utworzoną przy współpracy UNHCR²⁰ z Wojewodą Podkarpackim. W jej skład wchodził przedstawiciele między innymi UNHCR, UNICEF²¹, organizacji pozarządowych, PUW w Rzeszowie, administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, pracowników punktów informacyjnych, recepcyjnych, noclegowych z Rzeszowa i województwa podkarpackiego. Przedmiotem spotkań grupy były bieżące sprawy dotyczące obywateli Ukrainy, potrzeby jst w zakresie ich integracji, przygotowania do sezonu zimowego, aktualizacji kluczowych danych dot. uchodźców w zakresie portalu UNHCR Operational Data Portal – sekcja dla województwa podkarpackiego (*listy kontaktów i narzędzi 3W (Kto? Co? Gdzie?)*, *listy miejsc zbiorowego zakwaterowania uchodźców (REACH Site Profiling)* i *ścieżki referencyjne z tym związane, CORE tj. działalności w zakresie miejsc zbiorowego zakwaterowania uchodźców oraz wsparcia gotówkowego, ścieżki referencyjne dotyczące ochrony dzieci oraz GBV (przemoc ze względu na płeć), IOM - Koordynacji działalności mobilnej, mapowania usług i planowania awaryjnego*).

W ramach PCG prowadzona była również działalność szkoleniowa ukierunkowana na pogłębienie wiedzy pracowników „pierwszej linii informacyjnej” na temat tego kto, gdzie i jakiej pomocy udziela obywatelom Ukrainy²². Organizacje pozarządowe (NGO) zajmowały się wydawnictwem broszur informacyjnych dot. świadczeń pieniężnych przysługujących osobom, które przybyły do Polski z Ukrainy po 24 lutego 2022 r. w związku z wojną. Dyrektor Biura Wojewody wyjaśniła, iż działania koordynacyjne PCG miały charakter bieżący. Spotkania Grupy w 2022 r.²³ odbywały się co dwa tygodnie, w roku 2023 odbywają się raz na kwartał lub doraźnie w zależności od potrzeb. Podczas spotkań w 2022 r. odbyła się między innymi prezentacja narzędzia *Activityinfo*²⁴, natomiast w dniach 28-29 czerwca 2023 r. odbyło się spotkanie szkoleniowe dla pracowników MOPS, punktów informacyjnych, recepcyjnych i noclegowych z Rzeszowa i terenu województwa podkarpackiego.

Na podstawie art. 12 ust. 1 oraz 8 ustawy o pomocy, Wojewoda Podkarpacki w 2022 r. powierzyła pięciu podmiotom organizację sześciu punktów pomocy dla obywateli

²⁰ Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych (United Nation High Commissioner for Refugees).

²¹ Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom (ang. United Nations International Children's Emergency Fund).

²² Szczegółowa dokumentacja znajduje się w posiadaniu UNHCR.

²³ W 2022 r. dziewięć spotkań PCG odbyło się w siedzibie PUW w Rzeszowie, w 2023 r. sześć spotkań.

²⁴ Oprogramowanie do zarządzania informacjami na potrzeby operacji humanitarnych i rozwojowych utworzone we współpracy z UNICEF, UNHCR oraz OCHA (Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej).

Ukrainy w formie odpłatnej. Na ten cel wydatkowano 876,5 tys. zł. Punkty te zapewniały pomoc asystenta integracyjnego, pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną oraz doradcy zawodowego. Świadczyły ponadto pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, organizowały zajęcia dla dzieci, zajęcia integracyjne, warsztaty terapeutyczne oraz przygotowywały pakiety zawierające środki czystości, niezbędną odzież i obuwie oraz artykuły spożywcze. Organizowane punkty były również wyposażone w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu.

Obszary związane ze świadczeniem transportu, utrzymaniem porządku zostały przez Wojewodę scedowane na jednostki samorządu terytorialnego na podstawie poleceń.

(akta kontroli Tom II str. 44-59, 92-133)

2.5

Wojewoda wydała cztery polecenia dotyczące zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy na podstawie przepisów art. 25 w związku z art. 22 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy dnia 26 kwietnia 2007 o zarządzaniu kryzysowym²⁵ (dalej ustawa o zarządzaniu kryzysowym), z rezerwy ogólnej budżetu Państwa wydatkowano w tym zakresie 10 531,3 tys. zł, z czego:

- znak ZK-VI.0520.1.2022 dotyczące utworzenia i prowadzenia punktu recepcyjnego zostało skierowane do gmin: Lubaczów, Medyka, Radymno, Powiatu Jarosławskiego, Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne oraz Miasta Przemyśl. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatkowano w ramach tego polecenia 5 923,4 tys. zł,
- znak ZK-VI.0520.2.2022 dotyczące utworzenia i prowadzenia punktów medycznych skierowane do Samorządu Województwa Podkarpackiego oraz Powiatu Sanockiego. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatkowano na ten cel 1 819,3 tys. zł,
- znak ZK-VI.0520.3.2022 dotyczące utworzenia i prowadzenia punktu pomocy psychologicznej zostało skierowane do powiatów: Bieszczadzkiego, Jarosławskiego²⁶, Lubaczowskiego, Przemyskiego oraz do Miasta Przemyśl. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatkowano na ten cel 683,6 tys. zł,
- znak ZK-VI.0520.4.2022 dotyczące organizacji transportu z Hali Kijowskiej do parkingu buforowego w Radymnie, miejsc zakwaterowania w województwie i kraju oraz dworca kolejowego w Radymnie oraz z granicy Państwa do punktu recepcyjnego. Polecenie zostało skierowane do Powiatów Jarosławskiego i Przemyskiego oraz Miast: Jarosław, Rzeszów, Przemyśl. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatkowano na ten cel 2 104,97 tys. zł.

Wojewoda wydała polecenie skierowane do Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Przemyślu, którego celem było pozostawienie w stanie podwyższonej gotowości w zakresie wydłużenia czasu funkcjonowania w ciągu doby (z 16h do 24h) dwóch zespołów ratownictwa medycznego, stacjonujących we Fredropolu i w Starym Dzikowie - w związku z sytuacją na Ukrainie. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatkowano na ten cel 97,7 tys. zł.

Polecenia te zostały wydane w formie pisemnej decyzji administracyjnej i były realizowane na podstawie zawartych porozumień. Każda decyzja administracyjna była niezwłocznie przekazywana do wiadomości właściwego ministra.

Okres objęty wyżej wymienionymi poleceniami kończył się z upływem 31 maja 2022 r., co było zgodne z przepisem art. 107 ustawy o pomocy.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2536 ze zm.

²⁶ Zadanie nie było realizowane przez Powiat Jarosławski.

Badaniu kontrolnemu poddano próbę pięciu porozumień wojewody zawartych na podstawie poleceń Wojewody wydanych na podstawie art. 25 w zw. z art 22 pkt 2 ustawy o wojewodzie i art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Wszystkie decyzje zostały przekazane do wiadomości MSWiA.

- Dwa porozumienia zawarte na podstawie polecenia Wojewody Podkarpackiego znak z ZK-VI.0520.1.2022 z 24 i 26 lutego 2022 r. dotyczyły utworzenia i prowadzenia punktu recepcyjnego na Dworcu PKP w Przemyślu oraz w Centrum Handlu i Magazynowania Korczowa Dolina/ Hali Kijowskiej w miejscowości Młyny. Zadania te były realizowane przez Miasto Przemyśl i Powiat Jarosławski w terminie od daty wydania decyzji Wojewody do 26 marca 2022 r. Porozumienie z Miastem Przemyśl zostało zawarte 4 marca 2022 r., przewidywana kwota dotacji wynosiła 300 tys. zł. Ponadto zawarto trzy aneksy do porozumienia, które zwiększały wysokość dotacji oraz okres realizacji zadania oraz termin wykorzystania dotacji. Ostatecznie przedłużono termin realizacji zadania do 31 maja 2022 r. natomiast wysokość przyznanej dotacji do 2 200 tys. zł. Na zadanie wydatkowano 1 944,5 tys. zł ze środków rezerwy ogólnej Budżetu Państwa. Miasto Przemyśl składało wnioski o przekazanie dotacji, wskazując w nich oczekiwany termin uzyskania dotacji. Jst złożyła trzy wnioski o dotację, Wojewoda Podkarpacki dokonywała przelewów w wysokości zgodnej z wnioskiem oraz w terminie określonym przez jst. Porozumienie określało termin rozliczenia dotacji oraz datę rozliczenia i zwrotu niewykorzystanych środków w terminie 15 dnia od wykonania zadania. Zwrot środków w wysokości 255,4 tys. zł nastąpił dnia 17 czerwca 2022 natomiast kwota w wysokości 121,20 zł została zwrócona 7 września 2022 r. po dokonaniu korekty rozliczenia. Porozumienie z Zarządem Powiatu Jarosławskiego zostało zawarte 1 marca 2022 r. i było trzykrotnie aneksowane. Koszty zadania przekroczyły wysokość pierwotnie ustalonej dotacji w kwocie 200 tys. zł. Jst złożyła pierwszy wniosek o dotację 13 marca 2022 r. określając termin przekazania środków na 14 marca 2022 r. w wysokości 1 800 tys. zł, która była wyższa o 1 600 tys. zł od wysokości dotacji przewidzianej w porozumieniu. Wojewoda zawarła 14 marca 2022 r. aneks do porozumienia, w którym zwiększono wysokość dotacji do 2 000 tys. zł. Jst złożyła nowy wniosek o dotację w wysokości 2 000 tys. zł, określając termin jej przekazania na 17 marca 2022 r. Wojewoda dokonała przelewu środków w kwocie zgodnej z wnioskowaną 17 marca 2022 r. Następne aneksy do porozumienia dotyczyły wydłużenia terminu realizacji zadania oraz wykorzystania dotacji. Ostatecznie w porozumieniu ustalono termin realizacji zadania do 31 maja 2022 r., a termin wykorzystania dotacji na 30 czerwca 2022 r. Na zadanie wydatkowano 1 997,7 tys. zł. Powiat Jarosławski przekazał rozliczenie zadania 2 czerwca 2022 r. i tego samego dnia dokonał zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek Wojewody w wysokości 1,2 tys. zł. Następnie po dokonaniu korekty rozliczenia 14 lipca 2022 r. jst dokonała zwrotu dodatkowych środków w wysokości 1,1 tys. zł. Zakres kosztów kwalifikowanych w obu porozumieniach był podobny. Finansowaniu podlegały koszty: osobowe związane z prowadzeniem punktu recepcyjnego, najmu lokalu i wyposażenia, media, sprzątnięcie, środków ochrony indywidualnej oraz środków czystości i do dezynfekcji, zakupu wyposażenia (cena jednostkowa do 10 tys. zł), wyżywienia dla obywateli Ukrainy, środków higieny osobistej i artykułów bytowych, usług związanych z utrzymaniem punktu oraz inne uzasadnione. Na podstawie aneksu z 15 marca 2022 r. Miasto Przemyśl mogło pokrywać również koszty bezosobowe związane z prowadzeniem punktu recepcyjnego.
- Polecenie Wojewody Podkarpackiego znak ZK-VI.0520.2.2022 z 26 lutego 2022 r. skierowane do Zarządu Województwa Podkarpackiego nakładało obowiązek

podjęcia wszelkich możliwych działań dotyczących utworzenia oraz prowadzenia punktu medycznego przy punktach recepcyjnych:

- w gminnym ośrodku Kultury Krowica Sama (lokalizacja zmieniona poleceniem z 27 lutego 2022 r. na przejście graniczne w Budomierzu),
- w Hali Sportowej Medyka (zmienione poleceniem z 27 lutego 2022 r. na przejście graniczne w Medyce, zmienione poleceniem z 8 kwietnia 2022 r. na Halę Sportową Medyka),
- w Świelicy Korczowa (lokalizacja zmieniona poleceniem z 28 lutego 2022 r. na przejście graniczne w Korczowej, wygaszenie tej lokalizacji z dniem 14 marca 2022 r. nastąpiło decyzją z 11 marca 2022 r.),
- w Centrum Handlu i Magazynowania Korczowa dolina/Hali Kijowskiej,
- Dworcu PKP w Przemyślu.

Na podstawie tego polecenia, 3 marca 2022 r. Wojewoda Podkarpacki zawarła z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego porozumienie. Wysokość dotacji wynosiła 1 000 tys. zł, termin realizacji zadania wyznaczono do 26 marca 2022 r., a termin wykorzystania dotacji do 24 kwietnia 2022 r. Marszałek Województwa Podkarpackiego zawarł umowy: z Wojewódzką stacją Pogotowia Ratunkowego w Przemyślu na realizację zadania przy Przejściu Granicznym w Budomierzu, na dworcu PKP w Przemyślu, przy przejściu granicznym w Korczowej oraz w hali sportowej Medyka oraz z Wojewódzką Stacją Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie dotyczącą realizacji zadania w Centrum Handlu i Magazynowania – Hala Kijowska. Na podstawie zawartego porozumienia finansowaniu z dotacji podlegały koszty: osobowe (w tym personel medyczny i pomocniczy np. sekretarki medyczne), pozostałe w tym leków, materiałów medycznych oraz sprzętu medycznego (do 10 tys. zł), transportu, (w tym paliwo), transportu specjalnego pow. 80 km oraz inne uzasadnione koszty.

Porozumienie aneksowano trzykrotnie. Ostatecznie termin realizacji zadania został wydłużony do końca maja 2022 r., wysokość dotacji wzrosła do 1 215 tys. zł. Rozliczenie dotacji zostało przedłożone przez jst 25 maja 2022 r. Marszałek Województwa Podkarpackiego udzielał dotacji w ramach porozumienia odrębnie dla każdego punktu medycznego, następnie odrębnie je rozliczał. Z rozliczenia końcowego wynikało, iż na utworzenie i prowadzenie punktu medycznego zlokalizowanego przy przejściu granicznym Budomierz udzielono dotacji w wysokości 237 tys. zł, poniesione przez realizatora koszty wyniosły 316, 05 tys. zł, tym samym były one wyższe od udzielonej dotacji o 79,05 tys. zł. Na utworzenie i prowadzenie punktu medycznego zlokalizowanego na dworcu PKP w Przemyślu udzielono dotacji w wysokości 237 tys. zł. Realizator poniósł koszty w wysokości 257,3 tys. zł tj. o 20,3 tys. zł wyższe od udzielonej dotacji. Dotacja udzielona na utworzenie i prowadzenie punktu medycznego przy przejściu granicznym w Korczowej wyniosła 267 tys. zł, WSPR Przemyśl poniósł koszty w wysokości 318,2 tys. zł, tj. o 51,2 tys. zł wyższe niż udzielona dotacja. Dotacja na utworzenie i prowadzenie punktu medycznego zlokalizowanego w hali sportowej Medyka wynosiła 237 tys. zł. Koszty poniesione przez realizatora były o 59,2 tys. zł niższe od wartości dotacji. Łącznie koszty Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Przemyślu poniesione na utworzenie i funkcjonowanie czterech punktów medycznych były wyższe o 91,3 tys. zł od kwoty udzielonej dotacji.

Dotacja udzielona przez Marszałka Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie na utworzenie i prowadzenie punktu medycznego zlokalizowanego w Centrum Handlu i Magazynowania – hala Kijowska wyniosła 237 tys. zł. Koszty poniesione przez realizatora wyniosły 208,4 tys. tys. zł. Kwota 28,6 tys. zł została zwrócona na rachunek budżetu Wojewody. Termin zakończenia zadania nie

pozwalając na zawarcie aneksu do porozumienia, umożliwiającego wypłatę dotacji z rezerwy ogólnej budżetu państwa, na pokrycie kosztów poniesionych przez WSPR Przemyśl w wysokości 91,3 tys. zł. Kwota ta została wypłacona 3 czerwca 2022 r. ze środków Funduszu Pomocy w ramach polecenia Wojewody Podkarpackiego znak ZK-VI.0520.7.2022 z dnia 14.04.2022, w ramach którego polecono Zarządowi Województwa Podkarpackiego utworzenie drugiego punktu medycznego przy punkcie recepcyjnym w Centrum Handlu i Magazynowania Korczowa Dolina/Hali Kijowskiej w miejscowości Młyny, które również było przedmiotem badania NIK.

- Porozumienie Wojewody zawarte na podstawie polecenia Wojewody Podkarpackiego znak ZK-VI.0520.3.2022 z dnia 26 lutego 2022 r. dotyczyło utworzenia i prowadzenia punktu pomocy psychologicznej oraz zapewnienia tłumaczy języka ukraińskiego przy utworzonym punkcie recepcyjnym na dworcu PKP w Przemyślu. Porozumienie zostało zawarte 28 lutego 2022 r. z Prezydentem Miasta Przemyśla na okres od 26 lutego do 26 marca 2022 r. Wartość dotacji określona w porozumieniu wynosiła 200 tys. zł. Porozumienie przewidywało finansowanie kosztów: osobowych i bezosobowych związanych z zatrudnieniem psychologów i tłumaczy, pozostałe uzasadnione koszty (np. druki dokumentacji medycznej, worki na odpady, materiały biurowe, koszty podróży służbowych). Ze względu na potrzebę przedłużenia terminu prowadzenia tego punktu oraz wyższe koszty realizacji zawarto trzy aneksy do porozumienia. Termin funkcjonowania punktu pomocy psychologicznej został wydłużony do końca maja 2022 r., wysokość dotacji zwiększono do kwoty 535 tys. zł. Rozliczenie dotacji przedłożono Wojewodzie Podkarpackiemu 16 czerwca 2022 r. Zwrot niewykorzystanej części dotacji wpłynął na rachunek Wojewody Podkarpackiego 17 czerwca 2022 r. w wysokości 50,9 tys. zł. Koszt zadania wyniósł 484,1 tys. zł. Wojewoda realizowała wnioski Miasta Przemyśl o zasilenia rachunków w terminach wnioskowanych przez jst z wyjątkiem ostatniego wniosku, gdzie Miasto określiło termin zasilenia rachunku na dzień 20 maja 2022 r. Wojewoda dokonała przelewu 26 maja 2022 r. Sześciodniowe opóźnienie wynikało z terminów wniosków o zasilenia rachunku Wojewody przez MSWiA, które były realizowane raz w tygodniu. Środki zostały przekazane niezwłocznie po zasileniu rachunku Wojewody przez MSWiA.
- Porozumienie Wojewody zawarte na podstawie polecenia Wojewody Podkarpackiego znak ZK-VI.0520.4.2022 z dnia 8 marca 2022 r.²⁷ z Miastem Jarosław dotyczyło zorganizowania transportu osób pomiędzy przejściem granicznym w Korczowej, punktem recepcyjnym w Hali Kijowskiej, a parkingiem buforowym zlokalizowanym w gm. Radymno (w okresie od 26 lutego 2022 r. do 1 marca 2022 r.) oraz transportu osób z granicy Państwa do punktu recepcyjnego (w okresie od 2 marca 2022 r.). Wartość dotacji określona w porozumieniu wynosiła 530 tys. zł. W ramach dotacji mogły być pokrywane koszty zorganizowania transportu osób z Hali Kijowskiej w Korczowej do miejsc zakwaterowania oraz transportu osób z punktu recepcyjnego na teren kraju w terminach określonych w porozumieniu. W związku z potrzebą wydłużenia terminu realizacji zadania do 31 maja 2022 r. zawarty został aneks do porozumienia. Wojewoda cofnęła wydane przez siebie polecenie z dniem 1 maja 2022 r. wskazując, iż zawarte porozumienia obowiązywały do czasu rozliczenia dotacji. Na etapie weryfikacji rozliczenia przedłożonego 6 czerwca 2022 r. wraz ze zwrotem dotacji w kwocie 157,5 tys. zł, Miasto Jarosław dokonało wyjaśnień w zakresie sposobu realizacji zadania, wskazując na wspólną jego realizację ze Powiatem Jarosławskim. W wyniku wyjaśnień przedłożonych przez obie jst oraz

²⁷ Kontynuacja polecenia z 26.02.2022 r. znak ZK-VI.0520.4.2022.

wydzielenia kosztów realizacji zadania do dnia obowiązywania wydanego polecenia, Miasto Jarosław dokonało zwrotu kwoty w wysokości 70,8 tys. zł i przedłożyło korektę rozliczenia zadania z dnia 4 listopada 2022 r. Ostatecznie koszt realizacji zadania wyniósł 236,3 tys. zł.

Po wejściu w życie ustawy o pomocy, Wojewoda Podkarpacki wydała w 2022 r., jednostkom samorządu terytorialnego 30 poleceń na podstawie art. 12 ust. 10, 11 i 16 ustawy o pomocy. Wydatki z Funduszu Pomocy z tego tytułu wyniosły 9 690,4 tys. zł, z czego na zadania związane z udzielaniem pomocy psychologicznej wydatkowano 417,2 tys. zł, organizacją i prowadzeniem punktów recepcyjnych 5 849,9 tys. zł, organizacją punktów medycznych 2 463,5 tys. zł oraz na transport z i do punktów recepcyjnych, z i do punktów medycznych, z granicy państwa i do miejsc zakwaterowania 959,9 tys. zł. Od żadnego polecenia nie wniesiono odwołania. Nie stwierdzono również przypadku wstrzymania przez właściwego ministra polecenia wydanego przez Wojewodę, w trybie art. 12 ust. 15 ustawy o pomocy. Wszystkie polecenia były wydawane w formie pisemnej decyzji administracyjnej.

Badaniu kontrolnemu poddano próbę 14 poleceń²⁸ dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, wydanych przez Wojewodę na podstawie art. 12 ust. 10 ustawy o pomocy, w tym trzy wydane w roku 2023 r.²⁹. Wszystkie były przekazywane do wiadomości MSWiA, określały zakres zadania, termin realizacji oraz formę finansowania. W każdej decyzji znajdował się zapis, iż odrębnym pismem zostanie przekazana informacja określająca *sposób i wzór wnioskowania, rozliczenia wykorzystanych środków oraz tryb zwrotu niewykorzystanych środków*. W poleceniach doprecyzowano również rodzaj kosztów, który podlegał finansowaniu. Były to koszty: osobowe, leków, materiałów medycznych oraz sprzętu (cena jednostkowa do 10 tys. zł), koszty transportu i inne uzasadnione (np. druk dokumentacji medycznej, worki na odpady, utylizacja odpadów medycznych, materiały biurowe, koszty podróży służbowych), o ile nie zostały pokryte ze środków rezerwy ogólnej.

Polecenia: znak ZK-VI.0520.11.2022 z 27.04.2022 r. skierowane do Zarządu Powiatu Sanockiego oraz znak ZK-VI.0520.7.2022 z 14.04.2022 r i znak ZK-VI.5220.12.2022 z 27.04.2022 skierowane do Zarządu Województwa Podkarpackiego dotyczyły kontynuacji prowadzenia punktów medycznych przy punktach recepcyjnych. Polecenia skierowane do Zarządu Województwa Podkarpackiego były realizowane jako zadanie łączne.

Polecenia znak ZK-VI.0520.15.2022 z 25 maja oraz 29 czerwca 2022 r., skierowane były do Miasta Przemyśl oraz Gminy Medyka, ZK-VI.0520.19.2022 z 14 lipca 2022 r., ZK-VI.0520.20.2022 z 11 sierpnia 2022 r., ZK-VI.0520.21.2022 z 29 sierpnia 2022 r., ZK-VI.0520.22.2022 z 29 września 2022 r., ZK-VI.0520.24.2022 z 25 października 2022 r., ZK-VI.0520.26.2022 z 24 listopada 2022 r. skierowane były do Miasta Przemyśl, dotyczyły prowadzenia punktu recepcyjnego. Kierownik Oddziału w Wydziale Zarządzania Kryzysowego³⁰ wyjaśnił, iż *w trakcie rozmów z samorządami (wideokonferencji) przedstawiciel Miasta Przemyśla przekazywał informacje o dużej liczbie uchodźców, którzy jadą i będą przyjeżdżali pociągami do miasta Przemyśl. Sytuacja faktyczna jaka miała miejsce w pierwszych dniach wojny w Ukrainie wykazała zasadność zlokalizowania przez Miasto Przemyśl punktu recepcyjnego na terenie dworca PKP w Przemyślu*.

Zgodnie z treścią poleceń, finansowane były koszty: osobowe i bezosobowe związane z prowadzeniem punktu, najmu lokalu i wyposażenia, mediów (wody, energii elektrycznej, wody i odprowadzania ścieków, wywóz odpadów komunalnych, telefon,

²⁸ Próba dobrana w sposób celowy.

²⁹ Przy wyborze próby kierowano się wysokością wydatkowanej na zadanie kwoty.

³⁰ Działając z upoważnienia Wojewody Podkarpackiego.

Internet), koszty sprzątnięcia punktu recepcyjnego, środki ochrony indywidualnej oraz do utrzymania czystości i dezynfekcji pomieszczeń, zakup wyposażenia (cena do 10 tys. zł), wyżywienie dla korzystających z punktu, środki higieny osobistej i art. bytowe, usługi związane z utrzymaniem punktu recepcyjnego, inne uzasadnione koszty.

Miasto Przemyśl realizowało również zadania dotyczące prowadzonego punktu recepcyjnego na podstawie poleceń wydanych w roku 2023 znak ZK-VI.0520.1.2023 z dnia 30 stycznia 2023 r., ZK-VI.0520.3.2023 z dnia 24 lutego 2023 r., ZK-VI.0520.4.2023 z dnia 30 marca 2023 r.

Zadanie to było kontynuacją polecenia Wojewody Podkarpackiego wydanego na podstawie ustawy o wojewodzie, zgodnie z którym Prezydent Miasta Przemyśla miał za zadanie podjąć wszelkie niezbędne działania w celu utworzenia punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemyślu. W poleceniu wydanym na podstawie art. 12 ustawy o pomocy Wojewoda zleciła kontynuację prowadzenia punktu recepcyjnego, wskazując iż na realizację zadania przyznane zostaną dla jst środki z „Funduszu Pomocy” na pokrycie kosztów, jakie poniesie w związku z wykonywaniem zadania wg następujących kategorii³¹:

1. koszty osobowe i bezosobowe związane z prowadzeniem punktu recepcyjnego,
2. najem lokalu i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia punktu,
3. media (ogrzewanie, energia, woda itp.),
4. sprzątnięcie punktu recepcyjnego,
5. środki ochrony indywidualnej oraz środki do utrzymania czystości i dezynfekcji pomieszczeń,
6. zakup wyposażenia punktu recepcyjnego, z jednoczesnym zastrzeżeniem, że cena jednostkowa nie może przekroczyć 10 tys. zł,
7. wyżywienie dla cudzoziemców korzystających z punktu recepcyjnego,
8. środki higieny osobistej i artykuły bytowe dla cudzoziemców korzystających z punktu recepcyjnego,
9. usługi związane z utrzymaniem punktu recepcyjnego,
10. inne uzasadnione koszty.

Pismem z 9 maja 2022 r. Wojewoda przekazała zasady finansowania zadania, zgodnie z którymi koszty miały być kwalifikowane wyłącznie w okresie realizacji zadania określonym w decyzji. Następnie, w związku z wydawaniem poleceń przedłużających realizację zadania na kolejne miesiące, informowała Prezydenta Miasta Przemyśla o obowiązywaniu ww. zasad, wskazując iż zmianie ulega jedynie termin ich obowiązywania (pisma z 5 lipca 2022 r., 14 lipca 2022 r., 6, 7 i 29 września 2022 r., 26 października 2022 r., 30 listopada 2022 r.) wydłużając ostatecznie termin stosowania zasad finansowania zadania do 31 grudnia 2022 r. W ślad za wydanym poleceniem znak ZK-VI.0520.27.2022 z 29 grudnia 2022 r. przekazano treść zasad finansowania obowiązujących do 31 stycznia 2022 r., z zastrzeżeniem zawartym w § 2 zasad, iż refinansowaniu nie podlegają wydatki poniesione przed 1 stycznia 2023 r. Następnie przekazano zasady finansowania pismami z 2 lutego 2023 r. (zawierające zapis, iż refinansowaniu nie podlegają wydatki poniesione na realizację zadania przed 1 lutego 2023 r.), 24 lutego 2023 r. (zawierające zapis iż refinansowaniu nie podlegają wydatki poniesione na realizację zadania przed 1 marca 2023 r.), 5 kwietnia 2023 r., wydłużając okres obowiązywania do 30 kwietnia 2023 r. (zawierające zapis, iż refinansowaniu nie podlegają wydatki poniesione na realizację zadania przed 1 kwietnia 2023 r.).

Wnioski o dotacje oraz rozliczenia wykonanych zadań były dokonywane w terminach, oraz na wzorach określonych w przekazanych zasadach. Zasilenia rachunków jst odbywały się w terminach wskazanych przez wnioskujących. Wyjątek stanowił

³¹ Decyzje były wydawane na okres miesiąca, Wydłużenie terminu realizacji zleconego zadania następowało w drodze zmiany decyzji lub wydania nowej.

wniosek o dotację skierowany przez Miasto Przemysł w wysokości 800 tys. zł który nie został zrealizowany (szczegółowy opis sprawy dot. finansowania punktu recepcyjnego zlokalizowanego na dworcu PKP w Przemysłu został zawarty w punkcie 2.5.1).

Wojewoda Podkarpacki nie zawiadamiała stron o wszczęciu postępowania w trybie art. 61 § 4 kpa przed wydaniem poleceń, nie zapewniono również stronom czynnego udziału w postępowaniu na podstawie art. 10 § 1 kpa.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż, *polecenia wydane w oparciu o dyspozycję przepisu art. 12 ust. 10 ustawy o pomocy, wydawane były w trybie pilnym adekwatnym do potrzeb związanych z realizacją zadań wojewody o których mowa w ust. 1 wymienionym w art. 12 ustawy o pomocy. O szczególnym charakterze przedmiotowych poleceń wydawanych w formie decyzji administracyjnej świadczą kolejne zapisy art. 12 tj. ust. 13 i 14. Dyrektor podał ponadto, iż zarówno zakres przedmiotowy tychże poleceń, jak też okoliczności zewnętrzne szczególnie nagłe i niekiedy nieprzewidziane sytuacje związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie, konieczność zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy, a także wyłączenia zawarte w art. 12 ust. 13 specustawy umożliwiły, a wręcz wyłączały stosowanie w procesie wydawania tychże poleceń zarówno art. 61 § 4 kpa czy art. 10 kpa. Wyjaśnił ponadto, iż stosowanie pełnej procedury kpa związanej z wydawaniem decyzji administracyjnych niweczyłoby cel instytucji poleceń, którym było, czy w dalszym ciągu jest, realizacja zadań Wojewody ze specustawy. Dyrektor zwrócił również uwagę, iż każde wydanie polecenia było wcześniej ustnie bądź telefonicznie konsultowane z danym podmiotem, co spotkało się z pełnym zrozumieniem i akceptacją przez jst, które deklarowały chęć pomocy obywatelom Ukrainy, a otrzymane polecenie zapewniało finansowanie zadań. Podał, iż wszelkie polecenia wydawane były po konsultacjach z właściwymi władzami gmin/miast/powiatów, na obszarze których spodziewano się zwiększonej liczby uchodźców przybywających z Ukrainy. Przedstawiciele jst uczestniczyli w posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz wideokonferencjach.*

W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie wydawała poleceń, o których mowa w przepisie art. 12 ust. 14 ustawy o pomocy tj.: w formie ustnej, pisemnej w formie adnotacji, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną³² lub za pomocą innych środków łączności.

(akta kontroli Tom I str. 248-258, Tom II str. 60-91, Tom III str. 3-584, Tom IV str. 2 - 35)

2.5.1

Badaniu kontrolnemu poddano pełną dokumentację dotyczącą utworzenia i funkcjonowania punktu recepcyjnego zlokalizowanego, w tym polecenia Wojewody nie ujęte we wcześniej planowanej próbie badawczej.

Z analizy przedłożonych akt wynikało że:

- Dnia 26 lutego 2022 r. spisane zostały protokoły zdawczo-odbiorcze, w ramach którego Urząd Miejski w Przemysłu przejął budynek dworca PKP³³ w Przemysłu (wraz z wyliczeniem poszczególnych pomieszczeń, rozliczeniem mediów, wskazań liczników, ścieków). Protokoły te zostały przekazane Delegaturze NIK w Rzeszowie przez Prezesa Zarządu PKP S. A. pismem z 28 września 2023 r., który wskazał je jako podstawę wystawienia faktury z dnia 13 lutego 2023 r. za

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 344.

³³ Termin przekazania przedmiotu najmu wskazano na 26 czerwiec 2021 r.

koszty eksploatacyjne związane z funkcjonowaniem na dworcu PKP w Przemyślu punktu recepcyjnego dla obywateli Ukrainy.

(akta kontroli Tom III str. 399-419)

- Miasto Przemyśl przekazało Wojewodzie Podkarpackiemu (data wpływu 12.09.2022 r.) korespondencję elektroniczną prowadzoną między jst, a PKP S.A. z której treści wynikało, iż prowadzone były ustalenia pomiędzy PKP S. A. a Miastem Przemyśl dotyczące zawarcia porozumienia w zakresie prowadzenia toalet bezpłatnych dla uchodźców. Wojewoda Podkarpacki pismem z 12 września 2022 r., nawiązując do przekazanej korespondencji elektronicznej, poinformowała Prezydenta Miasta Przemyśla iż nie jest znany zakres umów-porozumień zawartych pomiędzy Zarządcą dworca, tj. PKP S. A., a Gminą Miastem Przemyśl w przedmiocie dotychczasowej organizacji i funkcjonowania punktu recepcyjnego, a przede wszystkim ponoszonych kosztów mediów, wywozu nieczystości, zakupionych środków czystości. Wojewoda poinformowała, że mając powyższe na uwadze nie ma podstaw do przyjęcia wskazanych w korespondencji kosztów (25 tys. zł netto), które ewentualnie podlegałyby częściowej refundacji. Wojewoda poinformowała, iż ewentualne ponoszenie kosztów przez budżet państwa mogłyby nastąpić wyłącznie po szczegółowym zapoznaniu się z treścią powołanych umów-porozumień.

(akta kontroli Tom III str. 168-181, 191-221)

- 14 września 2022 r. przekazana została przez PKP S. A. do wiadomości Wojewody Podkarpackiego korespondencja w zakresie spisania protokołu wyłączenia pomieszczeń związanych z działalnością punktu recepcyjnego prowadzonego przez UM w Przemyślu zwolnionych z dniem 1 września 2022 r. oraz toalet na dworcu PKP w Przemyślu. Protokół dotyczył zdania części pomieszczeń przejętych na podstawie protokołu z 26 lutego 2022 r.

(akta kontroli Tom III str. 181-190)

- 21 września 2022 r., Prezydent Miasta Przemyśla zwrócił się do Wojewody Podkarpackiego o udostępnienie ustaleń między Wojewodą, a PKP S. A. tj. umów, zleceń w zakresie prowadzenia punktu recepcyjnego. Wojewoda Podkarpacki pismem z 28 września 2022 r. poinformowała Prezydenta Miasta Przemyśla, iż to na Gminę Przemyśl został nałożony obowiązek organizacji, utworzenia oraz prowadzenia punktu recepcyjnego, w związku z czym to jst winna była dokonać ustaleń o których mowa w piśmie Prezydenta Miasta Przemyśla wymienionego powyżej. Poinformowała jednocześnie, iż *nie zawierała umów, porozumień, zleceń itd. z Zarządcą dworca PKP w Przemyślu.*

(akta kontroli Tom III str. 222-223)

- 12 października 2022 r. Urząd Miejski w Przemyślu przekazał do PUW pismo PKP S.A. znak KNKr12.6471.122.2022.MM/1 z 3 października informujące Urząd Miasta Przemyśla, iż pismo z 15 września 2022 r. KNKr12.6471.96.2022.MM/2 (brak w aktach PUW w Rzeszowie) dotyczyło wydatków poniesionych do 31 sierpnia 2022 r. oraz że za kolejny okres zostaną wystawione faktury w miesiącu październiku. Wojewoda Podkarpacki pismem skierowanym do Sekretarza Miasta Przemyśl zwróciła powyższe pisma informując, iż nie była właściwym adresatem oraz że nie mogła być płatnikiem wspomnianych w korespondencji kosztów gdyż nie zawierała umów/porozumień z PKP S. A.

(akta kontroli Tom III str. 224-228)

- Prezydent Miasta Przemyśla 4 października 2022 r. złożył wniosek o wypłatę środków na realizację zadania polegającego na prowadzeniu punktu recepcyjnego przeznaczonego dla obywateli Ukrainy dnia, w kwocie 1 500 tys. zł, z czego 800 tys. zł zgodnie z przypisem Prezydenta Miasta Przemyśla *przeznaczone na koszty eksploatacyjne poniesione przez PKP na dworcu*

głównym w Przemysłu za okres od 6.02.2022 do 31.08.2022 r. (woda, ścieki, CO i CWU) dla zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy. Za okres od 1.09.2022 r. zostaną przedstawione kolejne obciążenia (wyplacono 700 tys. zł w dwóch transzach, dnia 7 i 14 października 2022 r., nie wyplacono zaś 800 tys. zł z przeznaczeniem na koszty eksploatacyjne poniesione przez PKP S.A. w związku z funkcjonowaniem na dworcu PKP w Przemysłu punktu recepcyjnego).

- Prezydent Miasta Przemysłu dnia 2 listopada 2022 r. złożył wniosek kwocie 1 600 tys. zł, z czego 800 tys. zł) zgodnie z przypisem na wniosku) wskazał, iż miały być przeznaczone *na koszty eksploatacyjne poniesione przez PKP na dworcu głównym w Przemysłu (woda, ścieki, CO i CWU) dla zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy. W ramach ww. wniosku wyplacono Miastu Przemysłu kwotę 800 tys. zł, nie wyplacono zaś 800 tys. zł z przeznaczeniem na koszty eksploatacyjne poniesione przez PKP S.A. w związku z funkcjonowaniem na dworcu PKP w Przemysłu punktu recepcyjnego.*

(akta kontroli Tom III str. 145-154)

- Dnia 2 lutego 2023 r. (data wpływu do PUW), PKP S. A. przekazało do wiadomości Wojewody Podkarpackiego pismo KNKr12.6471.96.2022.MM/7 kierowane do Urzędu Miejskiego w Przemysłu, informujące o podtrzymaniu stanowiska w zakresie rozliczenia kosztów mediów dotyczących pomieszczeń na potrzeby obsługi uchodźców na terenie dworca Przemysłu Główny. Z treści pisma wynikało, że stanowiło ono odpowiedź na pismo OZDK.5535.36.2022 z 22 września 2022 r. oraz 7 października 2022 r. W piśmie tym załączono specyfikację kosztów eksploatacyjnych z podziałem na ich źródła na łączną kwotę 411 153,95 zł netto. Prezydent Miasta Przemysłu przekazał do wiadomości Wojewody odpowiedź na ww. pismo PKP S.A. informując, iż *podstawą do zapłaty przedstawionego rozliczenia jest przedstawienie umów, porozumień, zleceń zawartych z Gminą Miejską Przemysłu w przedmiotowej sprawie. Wezwał ponadto PKP S.A. o przesłanie wymienionych dokumentów. Wyjaśnił, iż w przypadku braku dostarczenia takich dokumentów, Gmina Miejska Przemysłu nie ma podstaw do zapłaty przedstawionych rozliczeń i jest to niezgodne z ustawą o finansach publicznych.*

(akta kontroli Tom III str. 229-236a)

- Gmina Miejska Przemysłu przekazała dnia 12 czerwca 2023 r. Wojewodzie Podkarpackiemu wezwanie do zapłaty na kwotę 475 935,21 zł skierowane do Prezydenta Miasta Przemysłu 23 maja 2023 r. przez pełnomocników PKP S.A. Jednocześnie Prezydent Przemysłu zwrócił się do Wojewody o udostępnienie wszelkich informacji (protokołów, porozumień, umów) związanych z ustaleniami pomiędzy Wojewodą, a PKP S.A.
- W odpowiedzi, z 27 czerwca 2023 r. Wojewoda Podkarpacki poinformowała Prezydenta Miasta Przemysłu, iż 24 lutego 2022 r. Gminie Miejskiej Przemysłu powierzono zostało zadanie z zakresu administracji rządowej polegające na utworzeniu i prowadzeniu punktu recepcyjnego oraz na tę okoliczność zawarte zostało porozumienie określające szczegółowy zakres zadania oraz poziom finansowania. Ponadto Wojewoda wskazała, iż w ramach porozumienia dotacja była przeznaczona na pokrycie kosztów poniesionych przez Gminę od dnia wydania polecenia w związku z wykonaniem zadania przywołując kategorie kosztów podlegających finansowaniu. Wojewoda wyjaśniła ponadto, iż po zakończeniu obowiązywania porozumienia, dalsza realizacja zadania odbywała się w oparciu o wydane Prezydentowi Przemysłu decyzje oraz przekazane zasady finansowania zadania. Wojewoda poinformowała w ww. piśmie, iż nie była stroną i nie zawierała, ani nie jest w posiadaniu umów, porozumień, zleceń itp. z Zarządcą Dworca PKP w Przemysłu w zakresie najmu pomieszczeń w budynku.

Wyjaśniła, iż ustaleń, a w szczególności zasad naliczania i rozliczania kosztów w zakresie prowadzenia punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemyślu powinna była dokonać Gmina, jako jednostka przyjmująca zadanie do realizacji.

(akta kontroli Tom III str. 238-245)

Zasady finansowania zadania zleconego w postaci utworzenia ww. punktu recepcyjnego przewidywały przekazanie środków wg złożonych wniosków, a dopiero potem możliwość weryfikacji zasadności kosztów poniesionych przez Miasto Przemyśl. Obowiązek przekazania tych środków przez Wojewodę nie był również uzależniony od „uznania” tych kosztów przez Prezydenta Przemyśla.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż w wiadomości email z dnia 14.09.2022 r. Menadżer Dworca przekazał do Z-cy Prezydenta Miasta Przemyśla skany protokołów odbioru pustych pomieszczeń (zwolnionych z dniem 01.09.2022 przez PSP) oraz toalet na dworcu PKP Przemyśl Gł. z prośbą o ich podpisanie i odesłanie. Wskazał ponadto, iż z przekazanej korespondencji wynikało, iż Miasto Przemyśl ponownie informowało w wiadomości email Zastępcę Dyrektora Oddziału ds. Eksploatacji PKP S.A. - Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie, że „rozliczenie usług jest możliwe dopiero po akceptacji porozumienia określającego zasady realizacji usług. Ze względu na to, że z Państwa strony warunek nie został spełniony nie będzie możliwości dokonania rozliczenia”. Dyrektor wyjaśnił, iż w świetle przedłożonej korespondencji, w której mowa o ustaleniach w sprawie porozumienia — Wojewoda Podkarpacki nie mogła przekazać środków finansowych, które nie zostały ostatecznie ustalone pomiędzy PKP, a Miastem Przemyśl.

Odnosząc się do będącej w posiadaniu Wojewody korespondencji z 22 września 2022 r. oraz 7 października 2022 r. pomiędzy PKP S.A. oraz Miastem Przemyśl, Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż została ona przekazana do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie. Podał ponadto, iż z treści pism wynikało, iż dokonano wcześniejszych ustaleń w zakresie rozliczenia kosztów mediów dotyczących pomieszczeń na potrzeby obsługi uchodźców na terenie dworca Przemyśl Główny (pismo znak: OZDK.5535.36.2022 z dnia 22.09.2022 r. i 07.10.2022 r.) Wyjaśnił, iż Wojewoda Podkarpacki nie była w posiadaniu korespondencji dot. ww. rozliczeń i nie znała jej treści.

Wyjaśniając przyczyny braku wypłaty środków na wniosek Prezydenta Miasta Przemyśla z października i listopada 2022 r. w wysokości 800 tys. zł, Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa podał, iż w korespondencji prowadzonej z UM Przemyśla zaznaczono, że Wojewoda zleciła UM Przemyśla prowadzenie punktu recepcyjnego, i że to w jego gestii leżało zawieranie umów oraz organizacja pracy na punkcie recepcyjnym oraz że Wojewoda Podkarpacki nie zwierała żadnych umów z Zarządcą Dworca, stąd nie ma możliwości weryfikacji przedstawionych kosztów. Wyjaśnił ponadto, że Urząd Miasta Przemyśla nie uznał kosztów przedstawionych przez PKP S.A. i nie ujął ich w rozliczeniu z Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim. Mając na względzie powyższe nie wypłaciliśmy kwoty 800 tys. zł.

Odnosząc się do korespondencji z lutego 2023 r. dot. kwoty wydatków poniesionych przez PKP S. A., Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż informacja o wysokości kosztów poniesionych przez PKP S.A w łącznej wysokości 411 153,95 zł/netto z tytułu funkcjonowania punktu recepcyjnego została przekazana do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie do wiadomości przez PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie. Adresatem jest Urząd Miejski w Przemyślu. Jak wynika z treści pisma dokonano wcześniejszych

ustaleń w zakresie rozliczenia kosztów mediów dotyczących pomieszczeń na potrzeby obsługi uchodźców na terenie dworca Przemysł Główny (pismo znak: OZDK.5535.36.2022 z dnia 22.09.2022 r. i 07.10.2022 r. — Wojewoda Podkarpacki nie jest w posiadaniu tej korespondencji i nie zna jej treści.

Dyrektor podał ponadto, iż z korespondencji pomiędzy Miastem Przemysł a PKP S.A. którą otrzymał do wiadomości wynikało, iż 9 lutego 2023 r. Sekretarz Miasta Przemysła poinformował PKP S. A. iż podstawą rozliczenia jest przedstawienie umów, porozumień, zleceń zawartych z Gminą Miejską Przemysł w przedmiotowej sprawie (...) w przypadku braku przedłożenia dokumentów Gmina Miejska Przemysł podtrzymuje swoje stanowisko w przedmiotowym zakresie, gdyż nie ma podstaw do zapłaty przedstawionych rozliczeń i jest to niezgodne z ustawą o finansach publicznych. Dyrektor wyjaśnił, iż Wojewoda Podkarpacki, kierując się zasadami celowości, oszczędności i gospodarności oraz przejrzystości wynikającymi z ustawy o finansach publicznych, nie przekazała ww. środków w tym zakresie, z uwagi na fakt, że to samo Miasto Przemysł jako jednostka realizująca zadanie zleczone w oparciu o wydane polecenia uznało koszty za bezzasadne. Dyrektor wyjaśnił ponadto, iż z korespondencji przekazanej do wiadomości PUW w Rzeszowie dotyczącej kosztów poniesionych przez PKP wynika, iż warunki rozliczenia usług realizowanych przez PKP nie zostały zaakceptowane przez Miasto Przemysł. Dyrektor podkreślił ponadto, iż do dnia 4 października 2023 r. nie otrzymał stosownego stanowiska Miasta Przemysła w przedmiocie uznania kosztów poniesionych przez PKP w związku z funkcjonowaniem punktu recepcyjnego, jak też wniosku o przekazanie tych środków Miastu Przemysł i ich związku z funkcjonowaniem punktu recepcyjnego na terenie dworca PKP. Z uwagi na fakt, iż Wojewoda była w posiadaniu korespondencji pomiędzy PKP a Miastem Przemysł, z której wynikał brak ostatecznych uzgodnień dotyczących kosztów realizacji świadczonych usług na dworcu przez PKP nie przekazano kwoty 800 tys. złotych.

Kierownik Oddziału w Wydziale Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił ponadto, iż w tamtym okresie to Miasto Przemysł jako jednostka realizująca zadanie zleczone w oparciu o wydane polecenia również nie uznało rozliczeń za potwierdzone i zasadne. Kierownik podał ponadto, że w świetle wydanych poleceń Wojewody Podkarpackiego oraz zawartych porozumień z Gminą Miejską Przemysł w sprawie utworzenia i funkcjonowania punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemysłu, sfinansowane zostały do chwili obecnej wszelkie koszty, które wykazane zostały w przekazanych Wojewodzie Podkarpackiemu rozliczeniach realizacji zadania w poszczególnych okresach przez stronę przyjmującą zadanie do realizacji wg określonych kategorii kosztów. Podał ponadto, iż w okresie od 24.02.2022 r. - 31.05.2022 r. przekazano na realizację tego zadania 2 200 tys. zł z czego Gmina zwróciła 255, 5 tys. zł jako środki niewykorzystane z tytułu realizacji Porozumienia nr 5/UA-REC/2022. W okresie od 01.07.2022 r. - 31.08.2022 r. przekazano Miastu Przemysł kwotę ogółem 1 300 tys. zł z czego zwrócono jako środki niewykorzystane za ten okres 494 985,68 zł. Miasto Przemysł stosownie do § 4 zawartego Porozumienia oraz § 4 Zasad finansowania zadania polegającego na prowadzeniu punktu recepcyjnego nie przedłożyło (...) ³⁴ stosownych dokumentów finansowo-księgowych, które stanowiłyby o zasadności poniesionych przez Miasto Przemysł dodatkowych kosztów eksploatacyjnych związanych z funkcjonowaniem punktu recepcyjnego na dworcu za okres luty — sierpień 2022 r.

Kierownik Oddziału w Wydziale Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż zgodnie z przyjętymi regułami finansowania zadania polegającego na utworzeniu i funkcjonowaniu punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemysłu określonymi w zapisach Porozumienia nr 5/UA-REC/2022 jak i Zasad finansowania zadania

³⁴ Pismo z dnia 22 września 2023 r.

polegającego na prowadzeniu punktu recepcyjnego Wojewoda Podkarpacki przekazywała środki finansowe na realizację zadania zleconego Miastu Przemyśl. Środki te podlegały późniejszemu rozliczeniu wg wskazanych kategorii kosztów i nie były uzależnione od uprzedniego zawarcia pisemnych umów z kontrahentami. Do dnia dzisiejszego Miastu Przemyśl zrekompensowano wszystkie wydatki i nie odmówiono kosztów eksploatacyjnych, tj. zagospodarowania odpadów komunalnych, utrzymania i eksploatacji toalet przenośnych (toi toi), zakupu środków czystości, itp. Miasto Przemyśl do dnia dzisiejszego nie wskazało w żadnym z załączników do rozliczenia zadania, iż zostało obciążone przez PKP S.A. kosztami eksploatacyjnymi w związku prowadzeniem w lokalizacji dworca PKP w Przemyślu punktu recepcyjnego (faktura). Kierownik wskazał również, iż otrzymane do dyspozycji środki finansowe zostały zatwierdzone przez kierownika jednostki samorządu terytorialnego przy kontrasygnacie skarbnika jednostki i rozliczone, a niewykorzystane Gmina zwróciła na rachunek Wojewody Podkarpackiego jako nadwyżkę środków otrzymanych na realizację zadania. Kierownik wyjaśnił również, iż Wojewoda Podkarpacki nie uzależniała sfinansowania ww. kosztów od umów lub porozumień zawartych pomiędzy Miastem Przemyśl a PKP S.A. a jedynie wskazała, że nie może być płatnikiem kosztów wg przekazanych w obiegu korespondencji dokumentów, takich jak: przedłożone pismo znak: KNKr12.6471.96.2022.MM/7 z dnia 30.01.2023 r. wraz z zestawieniem kosztów, którego adresatem jest Urząd Miejski w Przemyślu czy też przedłożone Gminie Miejskiej Przemyśl wezwanie do zapłaty z dnia 23.05.2023 r. Wszelkie zasady dotyczące realizacji zadania polegającego na utworzeniu i funkcjonowaniu punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemyślu określono w zapisach Porozumienia nr 5/UA-REC/2022 jak i Zasadach finansowania zadania polegającego na prowadzeniu punktu recepcyjnego. To Miasto Przemyśl jako beneficjent środków dotacyjnych winno wykazać zasadność poniesienia wskazywanych kosztów przez PKP i ich związek z prowadzonym punktem recepcyjnym.

Kierownik Oddziału w Wydziale Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił ponadto, iż analiza akt sprawy nie wskazuje, że tutaj Urząd jest w posiadaniu faktury z dnia 13.02.2023 r. wystawionej przez PKP S.A. dotyczącej zrealizowanej usługi związanej z obsługą uchodźców na terenie dworca PKP w Przemyślu. W sytuacji dostarczenia przedmiotowych dokumentów zostaną one poddane typowej procedurze wynikającej z treści zawartego Porozumienia oraz wydanych poleceń.

(akta kontroli Tom III str. 7-8, 396-397, 412-414, 436-438-440)

2.6

Wojewoda Podkarpacki realizowała zadania związane z zapewnieniem zbiorowego zakwaterowania i całodziennego wyżywienia na podstawie porozumień zawartych z jst³⁵ oraz z Ośrodkiem Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Olszaniczy. Kwota wydatków w tym zakresie wyniosła 15 902,4 tys. zł. Jednostki samorządu terytorialnego realizujące to zadanie zgłaszały chęć pomocy obywatelom Ukrainy w oparciu o własne obiekty lub obiekty będące własnością innych podmiotów. Na tej podstawie Wojewoda zawierała stosowne porozumienia na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o pomocy. Były one zawierane od 1 marca 2022 r. do 31 maja 2023 r. na okres miesiąca i w miarę potrzeb zawierano do nich aneksy zmieniające termin obowiązywania porozumienia. Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż z uwagi na tzw. recepcyjny charakter województwa podkarpackiego nie zaistniała potrzeba relokacji uchodźców na jego terenie. Nie były zbierane dane dotyczące ewentualnego zakwaterowania osób pozostających na terenie Podkarpacia. Samorządy, czy wręcz osoby prywatne z własnej inicjatywy

³⁵ Miasto Tarnobrzeg, Krosno, Rzeszów, Miasto i Gmina Kańczuga, Nowa Dęba, Zaklików, Gminy: Besko, Białobrzegi, Chorkówka, Domaradz, Gać, Hyżne, Miejsce Piastowe, Niwiska, Roźwienica, Wielkie Oczy, Kańczuga.

organizowały miejsca zakwaterowania, zarówno w oparciu o własne obiekty lub też obiekty będące własnością innych podmiotów. Dyrektor podał ponadto, iż według stanu na sierpień i wrzesień 2023 r. funkcjonowało łącznie 78 takich obiektów na terenie województwa podkarpackiego. Wyjaśnił, iż funkcjonalność modułu bazy informacyjnej będącej w posiadaniu Wojewody Podkarpackiego uniemożliwiła rozbić informacji, co do liczby osób na wcześniejsze okresy. Na dzień 3 sierpnia 2023 r. przebywało w nich 619 osób oraz na dzień 12 września 2023 r. 566 osób. Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż *miejsca te stanowią bazę rezerwową na wypadek ewentualnego napływu uchodźców na dużą skalę.*

Dyrektor Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego wyjaśnił iż w miejscach zbiorowego zakwaterowania funkcjonujących w ramach porozumień zawartych z Wojewodą Podkarpackim w poszczególnych miesiącach przebywało: luty 2022 r.- 19 osób, marzec 2022 r. – 269, kwiecień 2022 r. – 251, maj 2022 r. – 320, czerwiec 2022 r. – 208, lipiec 2022 r. – 38, sierpień 2022 r. – 44, wrzesień 2022 r. - 112, październik 2022 r. - 124, listopad 2022 r. - 128, grudzień 2022 r. - 128 oraz według stanu na 30 kwietnia 2023 r. - 121 osób.

Ponadto na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało sześć punktów recepcyjnych zlokalizowanych w miejscowości Młyny, Korczowa, Krościenko, Medyka, Budomierz oraz na dworcu kolejowym w Przemyślu. Liczba obywateli przebywających w punktach recepcyjnych w poszczególnych miesiącach oraz sposób koordynacji lokowania obywateli Ukrainy zostały zaprezentowana w punkcie 1.3.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, iż przy wyborze lokalizacji punktów recepcyjnych brano pod uwagę odległość od przejścia granicznego, jednak nie powodującą ewentualnych zakłóceń w funkcjonowaniu przejść. Ponadto wybierano obiekty umożliwiające przyjęcie większej liczby osób. Uwzględniano szacunkową przepustowość przejścia granicznego, warunki sanitarne miejsca do przygotowania posiłków, kubaturę, a także możliwość całorocznego funkcjonowania niezależnie od warunków pogodowych. Ostateczną decyzję o lokalizacji poprzedzono wizytą na miejscu, w której brali udział przedstawiciele Wojewody, właściciele/zarządcy obiektu oraz przedstawiciele gminy, na terenie której zlokalizowano punkt. Wybór lokalizacji poprzedzony był uzgodnieniami. Zadania związane z punktami recepcyjnymi były realizowane przez JST na podstawie zawartych porozumień. Informacja na temat lokalizacji punktów recepcyjnych była udostępniona na stronie internetowej PUW w Rzeszowie.

(akta kontroli Tom I str. 248-258, Tom II str. 39-40, 49-59)

2.7-2.9

Wojewoda zaplanowała w 2022 r. 2 500 tys. zł na zadania publiczne mające na celu udzielenie pomocy socjalnej obywatelom Ukrainy (jako dysponent II stopnia).

Zgodnie z § 4 zarządzenia w sprawie powierzenia zadań, o udzielenie dotacji mogły się ubiegać organizacje pozarządowe oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁶, prowadzące działalność statutową co najmniej w jednym z zakresów: pomocy społecznej na rzecz rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej, działalności charytatywnej, działalności na rzecz integracji obywateli Ukrainy, pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą, promocji i organizacji wolontariatu.

³⁶ Dz.U. z 2023 r., poz. 571 ze zm.

Wojewoda udostępniła informację o możliwości składania ofert na realizację zadania publicznego 29 czerwca 2022 r. Ogłoszenie zawierało informacje na temat kryteriów formalnych i merytorycznych wyboru oferty.

Zadania obejmowały utworzenie i prowadzenie na terenie województwa podkarpackiego punktów pomocy dla obywateli Ukrainy zapewniających pomoc asystenta integracyjnego, prawną, tłumacza, psychologiczną, psychoterapeutyczną, doradcy zawodowego, w załatwianiu spraw urzędowych. Zgodnie z zarządzeniem przewidziano również udzielenie dotacji na realizację zadań dotyczących organizacji: opieki nad dziećmi, zajęć dla dzieci, zajęć integracyjnych, warsztatów terapeutycznych i socjoterapeutycznych, stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, przygotowania pakietów pomocowych (artykuły spożywcze, środki czystości, odzież i obuwie) oraz przygotowanie napojów, kawy, herbaty, przekąsek i lunchu. Organizacja ubiegająca się o dofinansowanie była zobowiązana realizować co najmniej cztery spośród powyższych działań oraz zapewnić, iż punkty będą czynne co najmniej 25 godzin tygodniowo. W ogłoszeniu zawarto informację o łącznej wysokości środków przeznaczonych na realizację wszystkich zadań, nie zawarto informacji na temat minimalnej i maksymalnej wartości zadania jak również dopuszczalnego procentowego udziału kosztów administracyjnych w stosunku do wartości całego zadania. W ogłoszeniu zawarto również informację, iż w ramach zaplanowanej kwoty, przewiduje się utworzenie co najwyżej 30 punktów pomocy.

Oferenci byli zobowiązani składać oferty w formie papierowej, na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań³⁷ (dalej rozporządzenia w sprawie ofert) i zawierały między innymi kalkulację przewidywanych kosztów zadania publicznego, informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej, informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego, deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego. W terminie określonym w ogłoszeniu złożonych zostało 15 ofert, z czego dziewięć zostało odrzuconych, gdyż nie spełniały wymogów formalnych. Sześć ofert spełniało wymogi formalne, lecz ich łączna wartość wynosząca 4 423,5 tys. zł, tj. znacznie przekraczała wysokość zaplanowanych na ww. zadania środków. Zespół weryfikujący złożone oferty zaprosił oferentów do przeprowadzania negocjacji, z których sporządzone zostały protokoły. Wynikiem negocjacji było ograniczenie kosztów realizacji zadań oraz liczba osób mogących skorzystać z pomocy³⁸. Ponadto określono maksymalne pułapy udziału w wysokości proponowanej kwoty ze środków Funduszu Pomocy kosztów administracyjnych (maksymalnie 5-10%), zakup wyposażenia (maksymalnie 5-10%) oraz w zależności od oferty innych kategorii kosztów. Wysokość przyznawanej dotacji wynosiła od 85 tys. zł do 297 tys. zł i została przekazana w terminach określonych w zawartych umowach. Oferenci wyrazili zgodę na wysokość przyznanej dotacji, następnie zawarte zostały umowy w terminie od 11 do 33 dni od daty przedłożenia oświadczenia o przyjęciu dotacji. Zawarte umowy nie były zgodne z wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie ofert, niemniej zawierały wszystkie elementy określone w przepisie art. 151 ust. 2 ustawy z o finansach publicznych oraz zobowiązania zleceniobiorców się do przechowywania dokumentacji, w tym dokumentacji finansowo-księgowej, związanej z realizacją zadania publicznego przez okres 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym realizowano zadanie publiczne; obowiązku wykorzystania i zwrotu w przypadku braku wykorzystania, przychodów uzyskanych w związku z realizacją zadania, w tym odsetek bankowych od przekazanej dotacji; zakazu zbywania rzeczy

³⁷ Dz. U. z 2018 r., poz. 2057.

³⁸ Wojewoda zawarła sześć umów.

zakupionych za środki pochodzące z dotacji przez okres dwóch lat; odpowiedzialności wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją zadania oraz zabezpieczenia danych osobowych pozyskanych w ramach realizacji zadania. Organizacje przedkładały sprawozdania z realizacji wykonanych zadań zgodnie z wzorami określonymi w umowie tj. określonych w załączniku do rozporządzenia w sprawie ofert.

W umowach dot. powierzenia realizacji zadania publicznego zawarty był warunek wypłaty dotacji w dwóch transzach: pierwsza transza w kwocie stanowiącej równowartość 60% przyznanej dotacji w terminie 14 dni od daty otrzymania przez zleceniodawcę podpisanej przez podmiot uprawniony umowy³⁹, drugiej transzy – pozostałej części dotacji w terminie 21 dni od daty przedłożenia przez podmiot uprawniony sprawozdania z wykorzystania, co najmniej 80% pierwszej transzy dotacji. We wszystkich przypadkach z wyjątkiem jednego beneficjenta, warunki te zostały spełnione. Sprawozdanie jednego z podmiotów wskazywało na wykorzystanie dotacji w wysokości 79% pierwszej transzy dotacji. Pomimo niespełnienia warunku umowy Wojewoda wypłaciła pozostałą część dotacji. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, iż *Fundacja Amico* złożyła sprawozdanie częściowe z realizacji zadania publicznego pn. „Zapewnienie pomocy o charakterze socjalnym obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa” w dniu 22 listopada 2022 r.⁴⁰ Zgodnie z przyjętymi zasadami, wnioski o zasilenie rachunku PUW środkami z Funduszu Pomocy należało przekazywać do Wydziału Finansów i Budżetu raz w tygodniu (do godz. 10,00 w każdą środę), z terminem realizacji wypłat na najbliższy tydzień. Termin realizacji zadania (...), zgodnie z zawartą umową upływał z dniem 30 listopada 2022 r. Podała ponadto, iż zgodnie z zawartą umową, okres realizacji zadania kończył się 23 listopada 2022 r. Wyjaśniła dodatkowo, iż w związku z ryzykiem utraty przez Fundację Amico pozostałej części środków z Funduszu Pomocy (...) a tym samym brakiem możliwości pełnej realizacji powierzonego Fundacji Amico zadania publicznego, pomimo wykorzystania 79% pierwszej transzy dotacji, mając na względzie presję czasu, specyfikę okoliczności realizowanego zadania publicznego i wyższego rzędu celu społecznego zadania, podjęto decyzję o przekazaniu środków finansowych.

Wojewoda przyjęła i zatwierdziła wszystkie sprawozdania końcowe z realizacji powierzonych zadań publicznych⁴¹. Do sprawozdań dołączane były kopie faktur oraz szczegółowe zestawienia kosztów, w tym dotyczące wynagrodzenia specjalistów świadczących usługi (np. psychologa). W korespondencji kierowanej do organizacji, którym powierzono zadania publiczne Wojewoda wskazała, iż ostateczna ocena prawidłowości realizacji zadań zostanie dokonana w trakcie realizacji czynności kontrolnych, zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Podkarpackiego „Planem zewnętrznej działalności kontrolnej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie na rok 2023”. Zgodnie z aneksem nr 2 do ww. Planu, kontrole w tych organizacjach zaplanowano na drugie półrocze 2023 r. Jeden ze zleceniobiorców nie wykorzystał dotacji w całości, niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 10,98 tys. zł zwrócił na konto Urzędu w dniu 23 grudnia 2022 r., natomiast niewykorzystane odsetki w wysokości 61,32 zł 10 stycznia 2023 r., przed złożeniem sprawozdania końcowego.

Nadzór i kontrola nad realizacją umów dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy sprawowane były zgodnie z warunkami określonymi w zawartych umowach.

Zadania publiczne zlecone przez Wojewodę organizacjom pożytku publicznego dotyczyły utworzenia i prowadzenia punktu pomocy dla obywateli Ukrainy. Efektami

³⁹ W umowach zawartych z Fundacją Amico zawarto 21-dniowy termin przekazania dotacji.

⁴⁰ Data wpływu do PUW w Rzeszowie.

⁴¹ Zgodnie z § 5 ust. 5 zawartych umów, brak zgłoszenia przez Zleceniodawcę uwag do sprawozdania końcowego w terminie 30 dni od daty jego przedłożenia, oznaczał zatwierdzenie sprawozdania.

realizacji zadań była realizowana w punktach pomoc psychologiczna, asystenta integracyjnego, radcy prawnego oraz zakupione pakiety pomocowe. W sprawozdaniach przedstawiano liczbę przepracowanych przez poszczególnych specjalistów godzin oraz liczbę godzin przeprowadzonych zajęć i warsztatów integracyjnych. Punkty pomocy, zgodnie z warunkiem zawartym w umowach były czynne 25 godzin tygodniowo.

(akta kontroli Tom I str. 324-661, Tom II str. 378-394, Tom IV str. 156-161)

2.10

Wojewoda nie realizowała samodzielnie zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w zakresie zakwaterowania i żywienia. Zadania te były realizowane na podstawie porozumień zawartych w trybie art. 12 ust. 2 i 17 ustawy o pomocy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz Komendantem Ośrodka Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Olszanicy. Badanie akt związanych z porozumieniami dotyczącymi zakwaterowania i żywienia zbiorowego wykazało, iż w ramach porozumienia z gminą Zaklików (wydatковано 174 tys. zł, dwa porozumienia, liczba zakwaterowanych osób - 4⁴²), Miastem i Gminą Nowa Dęba (wydatковано 29 tys. zł, trzy porozumienia, 22 zakwaterowane osoby), Miastem Tarnobrzeg (wydatковано 33,9 tys. zł – jedno porozumienie, 22 zakwaterowane osoby), Miastem Krosnem (jedenaście porozumień od 1 marca 2022 do 31 maja 2023 r. wydatковано 1 869,7 tys. zł, 166 zakwaterowanych osób), wykazało, że były one zawierane na okres miesięczny oraz określały maksymalną wysokość dotacji wynikającą z liczby miejsc w danej placówce.

Wysokość świadczenia określona w porozumieniach nie mogła przekroczyć 40 zł za osobę. Porozumienia określały placówkę, w której świadczone usługi zakwaterowania oraz wzór wniosku o zasilenie rachunku, wzór rozliczenia wykorzystania środków z Funduszu Pomocy. Jednostki przedkładały ponadto listy obywateli przebywających w obiekcie. W związku z wzrostem kosztów utrzymania w porozumieniu pomiędzy Wojewodą Podkarpackim, a Miastem Krosnem stawkę zakwaterowania i całodziennego żywienia podniesiono do 44 zł za osobę dobę, porozumieniem z dnia 20 czerwca 2023 r.

(akta kontroli Tom IV str. 168-382)

2.11

Wojewoda Podkarpacki podejmowała działania koordynujące pomoc humanitarną. Na tę okoliczność zawarła trzy porozumienia.

- Porozumienie nr S-I.6333.107.2022.TO z 1 lipca 2022 r. zawarte z Gminą Leżajsk. Przedmiotem porozumienia było uruchomienie, prowadzenie, doposażenie oraz zapewnienie funkcjonowania Magazynu Pomocy Humanitarnej prowadzonego przy współpracy z Caritas Archidiecezji Przemyskiej zlokalizowanego w Leżajsku. Porozumienie zawarto na czas określony od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Wydatковано kwotę w wysokości 899,99 tys. zł.
- Porozumienie nr S-I.6333.104.2022.TO z 11 lipca 2022 r. zawarte z Województwem Podkarpackim. Przedmiotem porozumienia było uruchomienie, zapewnienie funkcjonowania, obsługi i doposażenia magazynu zbiórki pomocy humanitarnej prowadzonego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie oraz zapewnienie funkcjonowania, obsługi i doposażenia magazynu zlokalizowanego w Rzeszowie prowadzonego przez Podkarpacki

⁴² Maksymalna liczba osób zakwaterowanych dziennie według przedłożonych rozliczeń

Bank Żywności w Rzeszowie. Porozumienie zawarto na czas określony od 24 lutego 2022 r. do 30.09.2022 r. Wydatkowano kwotę w wysokości 180,3 tys. zł.

- Porozumienie nr S-I.6333.112.2022.AKI z 12 lipca 2022 r. zawarte z Powiatem Jarosławskim. Przedmiotem porozumienia było podjęcie działań polegających na wynajęciu, doposażeniu, obsłudze oraz zapewnieniu funkcjonowania magazynu zbiórki pomocy humanitarnej zlokalizowanego w hali sportowej Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu. Porozumienie zawarto na czas określony od 24 lutego 2022 r. do 30 kwietnia 2022 r. i wydatkowano kwotę w wysokości 30 tys. zł

(akta kontroli Tom II str. 129-133)

2.12

Wojewoda poza uruchomieniem infolinii, o której mowa w punktach 1.1 oraz 1.3, uruchomiła na stronie internetowej PUW w Rzeszowie zakładkę „Pomoc Ukrainie #PomagamUkrainie”⁴³. W zakładce zostały zamieszczone informacje o punktach recepcyjnych, punktach zbiórek darów, infolinii dla obywateli Ukrainy, komunikaty, materiały informacyjne oraz ulotki do pobrania w formacie pdf (walka z dezinformacją, dot. ostrzeżenia przed handlem ludźmi itp.). Bieżące informacje z zakresu pomocy realizowanej na rzecz pomocy Ukrainie były również publikowane w zakładce „Aktualności”.

(akta kontroli Tom II str. 44-59)

2.13

W Urzędzie podejmowano działania w odpowiedzi na problemy występujące wśród obywateli Ukrainy. Wojewoda Podkarpacki diagnozowała problemy dotyczące obywateli Ukrainy poprzez organizację cyklicznych odpraw oraz spotkań ze służbami i podmiotami zaangażowanymi w świadczenia pomocy. Rozpoznanie prowadzone było przy współudziale Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczej Straży Pożarnej, żołnierzy, Wojsk Obrony Terytorialnej, Straży Ochrony Kolei, Straży Granicznej, Inspekcji Transportu Drogowego, Caritas, Polskiego Czerwonego Krzyża oraz jednostek samorządu terytorialnego. Podczas spotkań i odpraw rozpoznawano zagrożenia i problemy w całym aspekcie realizacji prowadzonego wsparcia, podejmowano działania również wobec pojedynczych osób lub problemów.

Wojewoda wyjaśniła, że kluczowym problemem było zapewnienie bezpieczeństwa w pobliżu przejść granicznych, punktów recepcyjnych, ciągów komunikacyjnych w tym na dworcach i MOP-ach. Komendant Wojewódzkiej Policji skierował siły i środki będące w jego dyspozycji wraz z tymi które przeznaczono do dyspozycji spoza województwa podkarpackiego, aby zapewnić bezpieczeństwo nie tylko obywatelom Ukrainy, ale również mieszkańcom województwa podkarpackiego. Transporty obywateli Ukrainy były realizowane przy bezpośrednim udziale Policji. Funkcjonariusze towarzyszyli obywatelom Ukrainy w autobusach lub pojazdach towarzyszących. Służby realizujące wsparcie i pomoc były zobligowane do informowania o zagrożeniach i incydentach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo obywateli Ukrainy lub utrudniać pomoc. Osoby lub organizacje, które deklarowały pomoc były zobligowane do zgłaszania się przez dedykowaną stronę internetową, gdzie ich dane były weryfikowane przez Policję. Pozytywna weryfikacja umożliwiała podjęcie przez nich działalności we wskazanych miejscach takich jak funkcjonujące punkty recepcyjne czy przejścia graniczne.

Wszystkie zgłaszane sygnały dotyczące zagrożeń były przekazywane Policji, która podejmowała stosowne działania. Na tej podstawie Policja przeprowadziła sześć postępowań przygotowawczych o siedem przestępstw, w których pokrzywdzeni byli obywatele Ukrainy. Wśród nich cztery dotyczyły znieważenia (art. 257 kk),

⁴³ <https://rzeszow.uw.gov.pl/pomagamukrainie>.

zakończone w trzech przypadkach skierowaniem sprawy do sądu, jedno pozostawało w toku. Ponadto dwa czyny dotyczyły naruszenia czynności narządów ciała (art. 157 § 2 kk) również skierowane do właściwego sądu, jeden czyn dotyczył uszkodzenia mienia (art. 228 §1 kk). Ponadto przeprowadzono sześć postępowań dotyczących znieważenia narodu ukraińskiego, z których cztery zostały zakończone umorzeniem wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego, jedno z powodu niewykrycia sprawcy, jedno zakończono skierowaniem do sądu aktu oskarżenia.

(akta kontroli Tom II str. 44-59)

2.14

Wojewoda w okresie objętym kontrolą zarządzała środkami Funduszu biorąc pod uwagę wytyczne poszczególnych dysponentów.

- a) Plan finansowy dla środków Funduszu Pomocy w 2022 r. przewidywał 155 961,8 tys. zł po stronie dochodów i wydatków, z tego w dyspozycji MSWiA było 134 391 tys. zł, w zakresie MRiPS 19 671,8 tys. zł, w zakresie Ministra Cyfryzacji 2,9 tys. zł oraz w zakresie Ministra Edukacji i Nauki 1 896 tys. zł. W planie zawarto zadania w podziale na poszczególnych dysponentów.

Plan Finansowy na rok 2022 r. dla środków przeznaczonych do obsługi Funduszu Pomocy (dalej Plan lub Plan Finansowy) był aktualizowany 49 razy. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zatwierdzał zmiany w Planie w zakresie kwot przeznaczonych na poszczególne zadania, zmiany Planu co do kwot na podzadania w ramach danego zadania zgodnie z pismem MSWiA zostały pozostawione do dyspozycji Wojewody.

Pozostali ministrowie, w których dyspozycji były środki z Funduszu Pomocy nie stosowali praktyki zatwierdzania planów finansowych co do środków będących w ich dyspozycji.

Plan finansowy na 2023 r. według stanu na 30 kwietnia 2023 r. przewidywał po stronie dochodów i wydatków środki w łącznej wysokości 77 341,5 tys. zł z Funduszu Pomocy, z tego po stronie MSWiA 72 558 tys. zł, po stronie MRiPS 4 782,3 tys. zł oraz po stronie Ministra Cyfryzacji 1,2 tys. zł. Plan Finansowy na 2023 r. był aktualizowany 21 razy.

Plan Finansowy był aktualizowany po zasileniu rachunku Wojewody Podkarpackiego przez poszczególnych dysponentów Funduszu. Środki finansowe były przypisywane zadaniom na wykonanie których właściwy dysponent je przekazał. Wojewoda Podkarpacki w 2022 r. w ramach zadania nr 8 „*Podjęcie innych działań niezbędnych do realizacji pomocy*” zaplanowała wydatki w wysokości 3 180 tys. zł. W zadaniu tym zaplanowano między innymi środki dla Zakładu Obsługi Przejść Granicznych w Korczowej w wysokości 380,5 tys. zł, „*koordynację pomocy humanitarnej, prowadzenia magazynów i punktów zbiorów dla uchodźców, w tym kosztów związanych z funkcjonowaniem, obsługą, dystrybucją, transportem oraz doposażeniem magazynów*” w wysokości 109,6 tys. zł -środki w dyspozycji Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz 1 111 tys. zł w dyspozycji Wydziału Polityki Społecznej, „*utworzenie i funkcjonowanie kompleksowych punktów pomocowych dla obywateli Ukrainy (środki dla NGO⁴⁴s-ów)*” w wysokości 876,5 tys. zł. W 2023 r. w ramach tego zadania zaplanowano wydatki w wysokości 1 320 tys. zł.

(akta kontroli Tom I str. 9-230)

- b) Jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty, z którymi Wojewoda zawarła porozumienia, przedkładały zapotrzebowania na środki raz w tygodniu. W takiej samej częstotliwości środki były przekazywane w odpowiedzi na

⁴⁴ Non governmental organizations – organizacja pozarządowa.

zapotrzebowanie. Powyższa częstotliwość składania zapotrzebowań wynikała z wytycznych MSWiA oraz MRiPS.

Najwyższe zapotrzebowania na środki finansowe w ramach zadania 1 „Zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych wystąpiło w 2022 r. w maju w kwocie 3 991,8 tys. zł, czerwcu w kwocie 2 551,2 tys. zł, lipcu w wysokości 1 611,3 tys. zł, listopadzie w wysokości 1 743,1 tys. zł oraz grudniu w wysokości 1 589,4 tys. zł. Na wysokość zapotrzebowania środków w maju wpływ miało przede wszystkim uruchomienie punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych realizowanych w ramach porozumień zawartych z Wojewodą. Jednostkom tym przekazano środki w wysokości równej środkom zapotrzebowanym. Środki przekazano również jednostkom, które złożyły zapotrzebowanie na koniec poprzedniego miesiąca. W czerwcu, lipcu i listopadzie również najwyższe kwoty zapotrzebowania na środki dotyczyły jednostek realizujących zadania wynikających z zawartych porozumień z Wojewodą.

W roku 2023, zarówno zapotrzebowania jak również przekazanie środków było podobne w kolejnych miesiącach i wynosiło od 800 tys. zł w styczniu do 981,3 tys. zł w kwietniu. Środki były przekazywane jst zgodnie z zapotrzebowaniem.

Największe zapotrzebowanie na środki w ramach zadania 2 „Zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania o którym mowa w art. 12, ust.1. pkt 1 ustawy o pomocy (...), między nimi lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z (...) o udzielaniu cudzoziemcom ochrony (...) lub miejsc w których obywatelom Ukrainy udzielana jest opieka medyczna” wystąpiły w miesiącu maju 2022 r. w kwocie 917,6 tys. zł, co było związane z zawartymi przez Wojewodę porozumieniami i zwiększonym napływem obywateli Ukrainy wymagających opieki.

Najwyższe zapotrzebowania na środki w ramach zadania 5 „wyplata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy (...)” wystąpiły w miesiącach od maja do czerwca w wysokości od 24 445,3 tys. zł do 22 360,5 tys. zł i było związane podobnie jak w innych zadaniach z zwiększoną liczbą obywateli Ukrainy, która napłynęła w poprzednich miesiącach, tj. od marca do maja 2022 r. W kwietniu i maju jst zapotrzebowały najwyższe kwoty celem nadania obywatelom Ukrainy nr PESEL, zapotrzebowano odpowiednio 385,7 tys. zł oraz 135,1 tys. zł, w tych samych miesiącach zapotrzebowano również najwięcej środków celem wykonania zdjęć osobom ubiegającym się o PESEL odpowiednio 387,9 tys. zł oraz 114 tys. zł.

Największe zapotrzebowanie na środki w ramach działania 8 zostało zgłoszone w sierpniu 2022 r. Na wysokość zapotrzebowania wpływ miało uruchomienie środków w ramach zadania koordynacji pomocy humanitarnej oraz w związku z realizacją przez organizacje pozarządowe zadania polegającego na uruchomieniu punktów pomocowych.

Korelacja między liczbą napływających obywateli Ukrainy, a składanym zapotrzebowaniem na środki finansowe przez jst była również widoczna w zakresie środków w dyspozycji MRiPS. Największe zapotrzebowania na środki w ramach jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł zostały złożone w miesiącu marcu i kwietniu 2022 r. w wysokości odpowiednio 4 475,6 tys. zł i 7 660,3 tys. zł. W ramach świadczeń rodzinnych największe zapotrzebowanie zostało zgłoszone w kwietniu 2022 r. w wysokości 1 114,2 tys. zł, w następnych miesiącach wnioski o zapotrzebowanie na środki w ramach tego zadania utrzymywały się na zbliżonym poziomie od 496 tys. zł do 765 tys. zł. Zróżnicowane zapotrzebowanie oraz wypłata środków w poszczególnych miesiącach wynikały z

zapotrzebowań składanych na koniec miesiąca, wypłacanych w następnym miesiącu.

Przewidziane w Planie wydatki będące w dyspozycji Ministra Cyfryzacji były niewielkie, największe zapotrzebowanie wystąpiło w grudniu 2022 r w kwocie 2,7 tys. zł.

Badaniu kontrolnemu została poddana próba składanych do Wojewody Podkarpackiego zapotrzebowań za miesiąc kwiecień i wrzesień 2022 r. oraz luty 2023 r.

W zakresie środków będących w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwietniu w ramach zadania 1 „Zapewnienie zakwaterowania i całodziennego zapotrzebowanie zgłosiły Gmina Domaradz w wysokości 13,8 tys. zł oraz Miasto Krosno w wysokości 97,8 tys. zł. Środki zostały wypłacone w maju 2022 r. We wrześniu zapotrzebowanie złożyły Gmina Chorkówka w wysokości 5,1 tys. zł, Gmina Niwiska w wysokości 1,3 tys. zł, Miasto i Gmina Kańczuga w wysokości 2,8 tys. zł oraz Miasto Przemyśl w wysokości 700 tys. zł, Wszystkie jst otrzymały środki we wrześniu, za wyjątkiem Gminy Niwiska, która otrzymała dofinansowanie w październiku. W lutym 2023 r. zgłoszenie zapotrzebowania na środki finansowe złożyły: Miasto Krosno w wysokości 161 760 tys. zł oraz Miasto Przemyśl w wysokości 800 tys. zł. Wojewoda zasilila rachunki jst tego samego miesiąca.

W ramach zadania 2 „Zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania, o którym mowa w art. 12, ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy(...), między nimi lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁵ lub miejsc, w których obywatelom Ukrainy udzielana jest opieka medyczna” w kwietniu 2022 r. żadna jst nie złożyła zapotrzebowania ze środków Funduszu, co było związane z finansowaniem tych zadań z rezerwy ogólnej budżetu państwa. We wrześniu zapotrzebowania złożyły Gmina Besko w kwocie 300 zł, Gmina Wielkie Oczy w kwocie 500,21 zł oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „Polonus” w Warszawie” w wysokości 43,6 tys. zł. Wojewoda przekazała środki zgodnie z zapotrzebowaniem na rzecz Przedsiębiorstw Komunikacji Samochodowej „Polonus” tego samego miesiąca, natomiast jst w październiku 2022 r.. W lutym 2023, zapotrzebowanie zgłosił Powiat Przemyski w wysokości 300 tys. zł, środki zostały wypłacone w październiku.

Zadanie 3 „Finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego oraz specjalistycznego transportu przeznaczonego dla osób z niepełnosprawnością w szczególności do miejsc lub pomiędzy miejscami, o których mowa w art. 12, ust. 1, pkt 1-3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (...)” nie było realizowane w województwie podkarpackim.

W ramach zadania nr 4 „Zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów” w miesiącu kwietniu 2022 r, zapotrzebowanie zgłosiła Gmina Domaradz w wysokości 179,21 zł, środki zostały przekazane w maju 2022 r. We wrześniu 2022 r. zapotrzebowania zgłosiło Miasto i Gmina Kańczuga w kwocie 409,81 zł, w tym samym miesiącu Wojewoda przekazała środki finansowe. W lutym 2023 r. żadna jst nie zgłaszała zapotrzebowania na środki finansowe.

W ramach zadania 5 „Wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy (...)” jst złożyły zapotrzebowanie w zasilenie w środki w wysokości 13 183,3 tys. zł, wypłacono środki w wysokości 12 181,1 tys. zł. Jednostki, które uzyskały częściowy zwrot środków lub go nie uzyskały w miesiącu kwietniu,

⁴⁵ Dz.U. z 2023 r., poz. 1504.

uzyskały zapotrzebowane środki w maju 2022 r. We wrześniu 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego złożyły zapotrzebowania o zasilenie środkami z funduszu w wysokości 6 862,3 tys. zł, rachunki jst zasilono środkami w wysokości 8 862,96 tys. zł. Spośród przekazanych środków, część stanowiły środki zapotrzebowane przez jst w sierpniu 2022 r. Część zapotrzebowanych środków została przekazana jst w październiku 2022.

W miesiącu lutym 2023 r. zapotrzebowanie zgłosiło Miasto Krosno w wysokości 2 520 zł, w tym samym miesiącu środki zostały przekazane.

W ramach zadania 6 „Nadanie numeru PESEL na wniosek w związku z konfliktem na Ukrainie” w kwietniu 2022 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie w wysokości 385,7 tys. zł, Wojewoda Podkarpacki przekazała środki w tym samym miesiącu w wysokości 385,5 tys. zł (o 173 zł mniej w stosunku do zapotrzebowanych co wynikało z przeprowadzonej weryfikacji poprawności składanych zapotrzebowań). We wrześniu 2022 jst zgłosiły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 36,1 tys. zł. Wojewoda Podkarpacki przekazała środki w wysokości 32,3 tys. zł. W lutym 2023 r. jst złożyły zapotrzebowania na środki w wysokości 25,8 tys. zł, środki zostały wypłacone w tej samej kwocie.

W ramach zadania 7 „Wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL w związku z konfliktem na Ukrainie” w miesiącu kwietniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 387,88 tys. zł. Kwota ta została przekazana jst w tym samym miesiącu. We wrześniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 28,96 tys. zł, Wojewoda przekazała środki w wysokości 30,7 tys. zł. W lutym 2023 r. jst złożyły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 12,6 tys. zł, Wojewoda przekazała środki w wysokości zgodnej ze zgłoszeniami.

W ramach zadania 9 „Podjęcie innych działań niezbędnych do realizacji pomocy” w miesiącu kwietniu 2022 r. jst nie składały zapotrzebowań. We wrześniu zapotrzebowania zgłosiły organizacje pozarządowe w ramach podzadania 9.3 „Utworzenie i funkcjonowanie kompleksowych punktów pomocowych dla obywateli Ukrainy (środki dla NGO-sów) w łącznej wysokości 255,99 tys. zł, jst w wysokości 65,5 tys. zł oraz Zakład Obsługi Przejść w Korczowej w ramach podzadania 9.1 w wysokości 3,5 tys. zł. Środki zostały wypłacone w łącznej wysokości 187,99 tys. zł. Zapotrzebowanie złożone przez jedną z organizacji pozarządowych w wysokości 194,4 tys. zł oraz przez Gminę Stubno w wysokości 17,6 tys. zł zostało wypłacone w październiku 2022 r.

W lutym 2023 r. zapotrzebowanie w wysokości 30,1 tys. zł złożyła gmina Żurawica. Środki zostały wypłacone w tym samym miesiącu.

W zakresie środków będących w dyspozycji MRiPS w miesiącu kwietniu 2022 r. w zakresie „świadczeń pieniężnych w wysokości 300 zł na osobę” jst zgłosiły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 7 660,3 tys. zł. Wojewoda zasilila rachunki jst kwotą w wysokości 11 140,4 tys. zł za miesiąc marzec i częściowo za kwiecień 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst złożyły wnioski o zasilenie rachunków w wysokości 367,5 tys. zł, kwota ta została przekazana w wysokości zgodnej z zapotrzebowaniem. W lutym 2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 151,2 tys. zł, Wojewoda wypłaciła środki w wysokości zgodnej z zapotrzebowaniem.

Jednostki samorządu terytorialnego nie zgłosiły zapotrzebowania na środki z Funduszu Pomocy na zadanie „Świadczenia z pomocy społecznej. Skierowanie do DPS” w kwietniu 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowanie w ramach tego zadania w wysokości 28,4 tys. zł. Wojewoda przekazała jst kwotę w wysokości 190,6 tys. zł, za sierpień i częściowo za wrzesień 2022 r. W lutym

2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na kwotę 55,4 tys. zł, Wojewoda przekazała środki w wysokości 80,96 tys. zł, za miesiąc styczeń i luty 2023 r.

W zakresie zadania „Świadczenia z pomocy społecznej. Składka zdrowotna.” w miesiącu kwietniu i wrześniu 2022 r. jst nie złożyły zapotrzebowania na środki z Funduszu Pomocy. W lutym 2023 r., Gmina Miejsce Piastowe oraz Miasto i Gmina Strzyżów złożyły zapotrzebowanie na środki w łącznej wysokości 240,69 zł. Wojewoda zasilila rachunki jst zgodnie z zapotrzebowaniem. Jst składały zapotrzebowania przedkładając poniesione koszty jak również planowane w ujęciu miesięcznym.

W ramach zadania „Świadczenia z pomocy społecznej. Zasiłki okresowe”, w kwietniu 2022 r. tylko Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne zgłosiła zapotrzebowanie w wysokości 1,2 tys. zł, Wojewoda wypłaciła środki w kwocie zgodnej z zapotrzebowaniem. We wrześniu 2022 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w wysokości 3,6 tys. zł, Wojewoda wypłaciła środki w wysokości 2,9 tys. zł. Kwota wypłacona była niższa w stosunku do kwoty zapotrzebowanej ze względu na złożenie wniosku przez jeden z samorządów na koniec miesiąca. Wojewoda dokonała zasilenia rachunku tej jst w październiku 2022 r. W lutym 2023 r, jst nie zgłaszały zapotrzebowań ze środków Funduszu Pomocy na to zadanie.

W ramach zadania „Świadczenia z pomocy społecznej. Zasiłki stałe” w kwietniu 2022 r. Gmina Sanok złożyła zapotrzebowanie na środki w wysokości 2,96 tys. zł. Wojewoda wypłaciła środki zgodnie z zapotrzebowaniem. We wrześniu 2022 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w wysokości 5,8 tys. zł, Wojewoda przekazała zapotrzebowane środki w październiku 2022 r. W lutym 2023 r. jst złożyły zapotrzebowanie na środki w wysokości 2,1 tys. zł, Wojewoda wypłaciła 2,7 tys. zł, przekazując środki częściowo za styczeń i luty 2023 r.

W ramach zadania „Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi” w żadnym z badanych miesięcy jst nie złożyły zapotrzebowań. W miesiącach tych Wojewoda nie dokonywała również zasileń rachunków jst.

W ramach zadania „Świadczenia z pomocy społecznej. Sprawianie pogrzebu” w miesiącu kwietniu 2022 r. Miasto Przemyśl zgłosiło zapotrzebowanie na środki w wysokości 4,8 tys. zł, Wojewoda dokonała zasilenia rachunku jst w wysokości zgodnej z zapotrzebowaniem. We wrześniu 2022 r. żadna jst nie zgłosiła zapotrzebowania na środki, Wojewoda zasilila natomiast rachunek Miasta Przeworsk zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym w sierpniu 2022 r. w lutym 2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w wysokości 10,8 tys. zł, Wojewoda wypłaciła 2,5 tys. zł. W lutym 2023 r. Miasto Przemyśl zgłosiło zapotrzebowania na środki w wysokości 10,8 tys. zł, Wojewoda zasilila rachunek jst w miesiącu marcu 2023 r. W lutym, Wojewoda zasilila rachunek Miasta Sanok w wysokości 2,5 tys. zł, zapotrzebowanych w styczniu 2023 r.

W ramach zadania „Świadczenia z pomocy społecznej. Zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży” w kwietniu 2022 r. jst zapotrzebowały środki w wysokości 490,4 tys. zł, Wojewoda zasilila rachunki jst kwotą w wysokości 897,7 tys. zł za marzec i kwiecień. Kwota ta była jednak o 3,5 tys. zł wyższa w stosunku do zapotrzebowania. Gmina Besko i Gmina Jaśliska zwróciły powyższe środki w kwietniu 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst zapotrzebowały środki w wysokości 61,7 tys. zł, Wojewoda wypłaciła środki zgodnie z zapotrzebowaniem. W lutym 2023 r. jst złożyły zapotrzebowanie na środki w wysokości 93,6 tys. zł, Wojewoda wypłaciła środki zgodnie z zapotrzebowaniem.

W ramach zadania „Świadczenia rodzinne” w kwietniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowanie na środki w wysokości 1 114,2 tys. zł, Wojewoda zasilila rachunki jst środkami w wysokości 1 507,05 tys. zł, zgodnie z zapotrzebowaniami złożonymi w marcu i w kwietniu 2022 r., kwota ta była wyższa od zapotrzebowanej o 438 zł. Gmina Tyrawa Wołoska dokonała zwrotu tej kwoty w kwietniu 2022 r,

ponieważ była ona omyłkowo zapotrzebowana przez gminę w marcu 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowanie na kwotę w wysokości 674,5 tys. zł, Wojewoda przekazała środki częściowo Gminie Radymno w wysokości 2,3 tys. zł. Pozostałe środki zostały przekazane w październiku 2022 r. W lutym 2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowania na kwotę w wysokości 765,3 tys. zł, Wojewoda zasilila rachunki jst w kwocie zgodnej z zapotrzebowaniem.

W ramach zadania „Bezpłatna pomoc psychologiczna” jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w miesiącu kwietniu 2022 r. w wysokości 77 tys. zł. Wojewoda wypłaciła środki w wysokości 119,7 tys. zł, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym w marcu 2022 r. oraz częściowo w kwietniu 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie w wysokości 11,3 tys. zł. Wojewoda zasilila rachunki jst w kwocie 22,8 tys. zł, pokrywając częściowo zapotrzebowanie za miesiąc sierpień i wrzesień. Część środków zapotrzebowanych we wrześniu została wypłacona w październiku 2022 r. W lutym 2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w wysokości 32,6 tys. zł, Wojewoda zasilila rachunki jst kwotą w wysokości 11,9 tys. zł. Pozostała kwota została przekazana jst w marcu 2023 r. Z analizy przedłożonych spraw wynikało, iż środki były przekazywane w wysokości zgodnej z wnioskowaną. Termin zasilenia rachunków wnioskodawców był uzależniony od dostępności środków oraz terminu ich przekazania przez dysponenta. Nie stwierdzono przypadków braku płynności Funduszu. Fakt ten został potwierdzony wyjaśnieniami złożonymi przez Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu.

Jst składały zapotrzebowania przedkładając poniesione koszty jak również planowane w następnych miesiącach w ujęciu miesięcznym. Wnioski o zasilenie rachunków były składane w różnych terminach na przestrzeni miesiąca, stąd też w przypadku złożenia wniosku o zasilenie rachunku w ramach danego zadania na koniec danego miesiąca, były przekazywane jst w następnym miesiącu. Monitoring wykorzystania przez jst otrzymanych środków finansowych był realizowany poprzez analizę przedkładanych sprawozdań.

W ramach zadania „Pozostałe zadania realizowanie i koordynowane w ramach ustawy o pomocy Ukrainie (Ewidencja i wsparcie małoletnich obywateli)” żadna jst nie złożyła zapotrzebowania w miesiącu kwietniu 2022 r. We wrześniu Miasto Rzeszów złożyło zapotrzebowanie na kwotę w wysokości 15 zł. Środki te zostały przekazane jst w październiku 2022 r. We wrześniu 2022 r. Wojewoda przekazała jst część środków zapotrzebowanych w sierpniu 2022 r. w wysokości 60 zł. W lutym 2023 r. Miasto Rzeszów zgłosiło zapotrzebowanie na kwotę w wysokości 30 zł, Wojewoda zasilila rachunek jst zgodnie z zapotrzebowaniem.

W ramach zadania „Świadczenia na finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej” w kwietniu 2022 r. jst złożyły zapotrzebowanie na środki w wysokości 27,4 tys. zł. Wojewoda przekazała środki w maju 2022 r. w wysokości 71,7 tys. zł za miesiące marzec, kwiecień oraz maj 2022 r. We wrześniu 2022 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na środki w wysokości 44,7 tys. zł, Wojewoda wypłaciła jst środki w wysokości 26,9 tys. zł pozostała część środków została wypłacona w październiku 2022 r. W lutym 2023 r. jst zgłosiły zapotrzebowanie na kwotę w wysokości 35 tys. zł, Wojewoda przekazała środki w wysokości zgodnej z zapotrzebowaniem.

W zakresie zadania „Pozostałe zadania realizowanie i koordynowane w ramach ustawy o pomocy Ukrainie (Zespoły do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności)”, Minister Rodziny i Polityki Społecznej pismem z 11 lipca 2022 r. poinformował wojewodów o wejściu w życie przepisu art. 26a ust.1 zmiany ustawy o pomocy, zgodnie z którym wszystkie wydatki związane z realizacją przez zespoły orzekające o niepełnosprawności, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy

z dnia 27 września 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴⁶ oraz możliwości finansowania wydatków związanych z realizacją przez zespoły orzekające o niepełnosprawności zadań wynikających z tej ustawy na rzecz obywateli Ukrainy. W piśmie tym, zwrócił się z prośbą o przekazanie informacji do 19 lipca 2022 r. o dotychczas poniesionych kosztach przez organy orzecznicze w związku z wydawaniem orzeczeń, legitymacji oraz kart parkingowych obywatelom Ukrainy plany wydatkowania w perspektywie miesięcznej do końca 2022 r. Wojewoda Podkarpacki niezwłocznie (13 lipca 2022 r.) przekazała informację w tej sprawie do Starostów oraz Prezydentów Miast na prawach powiatu wraz z wzorem zgłoszenia zapotrzebowania. Wojewoda Podkarpacki przedłożył zapotrzebowanie zbiorcze do MRiPS 18 lipca 2022 r. Środki zostały przekazane do poszczególnych jednostek 17 sierpnia 2022 r. w kwocie pokrywającej zapotrzebowanie na miesiąc lipiec i sierpień oraz koszty poniesione do 30 czerwca 2022 r (47 tys. zł). We wrześniu Wojewoda przekazała środki w wysokości 15,7 tys. zł zgodnie z harmonogramem przekazanym Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób niepełnosprawnych - 18 lipca 2022 r. Dnia 5 grudnia 2022 r. Wojewoda Podkarpacki przekazała środki zgodnie z zapotrzebowaniem zaplanowanym w tym miesiącu. W lutym 2023 r. Wojewoda zasiłowała rachunki jst w łącznej kwocie 9,97 tys. zł zgodnie z harmonogramem przekazanym Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób niepełnosprawnych 14 grudnia 2022 r.

W ramach środków będących w dyspozycji Ministra Nauki i Edukacji, Kuratorium Oświaty złożyło zapotrzebowanie na środki Funduszu Pomocy w wysokości 381,7 tys. zł w kwietniu za okres luty -czerwiec oraz na środki w wysokości 114,3 tys. zł w miesiącu sierpniu. Ponadto w sierpniu, Kurator Oświaty wystąpił z zapotrzebowaniem do MEiN za okres wrzesień-grudzień 2022 r. w wysokości 1 399,9 tys. zł.

MEiN zasiłował rachunek Wojewody Podkarpackiego kwotą w wysokości 1 896 tys. zł. Zapotrzebowania były składane na podstawie jednostkowych informacji uzyskanych z poszczególnych gmin, które kalkulowały zapotrzebowanie w oparciu o szacowaną liczbę uczniów obywateli Ukrainy przebywających na ich terenie. Kurator Oświaty wyjaśniła, iż ze względu na fakt, iż województwo Podkarpackie realizowało rolę województwa recepcyjnego, występowała duża fluktuacja obywateli Ukrainy, którzy traktowali pobyt na terenie województwa podkarpackiego jako tymczasowy przed przemieszczeniem się na inne tereny Polski, za granicę lub z powrotem do Ukrainy, stąd też oszacowanie grupy uczniów którzy pozostaną na terenie województwa było bardzo trudne. W grudniu, dokonano dodatkowej weryfikacji potrzeb za okres wrzesień-grudzień oraz I kwartał 2023 r. Zgodnie z pismem MEiN, niewykorzystane środki w tym także przewidziane na okres styczeń-marzec, zostały zwrócone.

(akta kontroli Tom I str. 662-664, Tom IV str. 51-155, 162-166)

- c) Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu w PUW w Rzeszowie pismem z 16 stycznia 2022 r. poinformowała MSWiA, iż na dzień 31 grudnia 2022 r kwota niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy wynosiła 250,99 tys. zł oraz odsetek bankowych w wysokości 41,3 tys. zł. Jednocześnie nastąpił zwrot wyżej wymienionych środków, zgodnie z przepisem art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy dnia 16 stycznia 2023 r.. W tytule zwrotu została zawarta informacja, iż były to środki niewykorzystane w 2022 r. Pismem z 16 stycznia 2022 r. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu poinformowała ponadto MSWiA, iż, w tytule jednego z przelewów na kwotę 45,5 tys. zł błędnie wskazano, iż, był to zwrot

⁴⁶ Dz.U. z 2023 r., poz. 100 tj.

odsetek bankowych, odsetki bankowe wynosiły 41,3 tys. zł, a kwota niewykorzystanych środków 4,2 tys. zł. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej poinformowała MRiPS o przekazaniu informacji o niewykorzystanych środkach z Funduszu Pomocy poprzez złożenie jednorazowego sprawozdania⁴⁷ za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej 10 stycznia 2023 r. Zwrot niewykorzystanej kwoty w wysokości 35,9 tys. zł na właściwe rachunki pomocnicze MRiPS nastąpił 10 stycznia 2023 r.

Niewykorzystane środki w dyspozycji Ministra Cyfryzacji w wysokości 260,06 zł zostały przekazane na jego rachunek pomocniczy 16 stycznia 2023 r., zgodnie z pismem Z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z 21 grudnia 2023 r.

Wojewoda Podkarpacki poinformowała MEiN o niewykorzystanych środkach dnia 10 stycznia 2023 r., tego samego dnia na rachunek pomocniczy MEN zostały przekazane środki w wysokości 1 553,6 tys. zł.

(akta kontroli Tom IV str. 37-50)

d) Zgodnie z pismem Dyrektora Departamentu Budżetu MSWiA z 25 marca 2022 r., sprawozdania z realizacji wydatków sporządzane były w układzie zadaniowym zgodnie z przekazanym wzorem (do 12 dnia po zakończeniu miesiąca). W wspomnianym piśmie zawarto również informację o obowiązku składania kwartalnych informacji (do 20 dnia po upływie kwartału⁴⁸) o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu Pomocy. Pismem z 7 kwietnia 2022 r. Dyrektor Departamentu Budżetu MSWiA poinformował, iż sprawozdania miesięczne winny być sporządzane narastająco wyłącznie w zakresie kwot przekazanych przez MSWiA.

Sprawozdania miesięczne były przekazywane zgodnie w wytycznymi MSWiA począwszy od sprawozdania za miesiąc marzec 2022 r. Sprawozdania za maj oraz październik 2022 r. zostały przekazane odpowiednio 13 czerwca oraz 14 listopada 2022 r., natomiast sprawozdania za styczeń i luty 2023 r. zostały przekazane odpowiednio 13 lutego oraz 13 marca 2023 r., gdyż 12 dzień miesiąca przypadła na dni wolne od pracy. Sprawozdania miesięczne były sporządzane począwszy od 11 kwietnia 2022 r. i sporządzane były w układzie zadaniowym.

Informacje kwartalne były sporządzane począwszy od 11 kwietnia 2022 r. i były przekazywane po upływie danego kwartału wraz z informacją o wysokości niewykorzystanych środków finansowych w dniach: 19 lipca, 20 października 2022 r. oraz 20 stycznia i 20 kwietnia 2023 r. Wojewoda jako dysponent części budżetowej realizowała obowiązki wynikające z przepisu art. 14 ust 17 ustawy o pomocy. MSWiA w wytycznych z marca i kwietnia 2022 r. poinformował, iż informacje o wysokości niewykorzystanych środkach pochodzących z Funduszu należy przekazywać do Departamentu Budżetu MSWiA w terminie do 20 dnia miesiąca po zakończeniu każdego kwartału.

Sprawozdania z realizacji wydatków ze środków Funduszu Pomocy w zakresie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę wraz z kosztami obsługi zadania, bezpłatnej pomocy psychologicznej, pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i pieczy zastępczej sporządzane były w oparciu o wytyczne MRiPS. Sprawozdania z realizacji wydatków ze środków Funduszu Pomocy były przekazywane do dysponenta za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (dalej CAS). Każdorazowo w CAS publikowany był formularz sprawozdania jednorazowego. MRiPS informowało wojewodów o sposobie i terminie przekazania sprawozdań rzeczowo-finansowych jst do wojewodów oraz przez wojewodów do MRiPS oraz informacji dot. niewykorzystanych środków finansowych. Sprawozdanie rzeczowo-finansowe w zakresie świadczeń

⁴⁷ DPS-III-299-EJ/2023.

⁴⁸ Data wskazana w piśmie z dnia 7 kwietnia 2022 r.

rodzinych wg stanu na koniec maja 2022 r. zostało zgodnie z wytycznymi przekazane do MRiPS 20 czerwca. Zawierało ono wyszczególnienie poszczególnych świadczeń określonych w art. 26 ust 1 pkt 1 ustawy o pomocy, wydatki narastająco od 24 lutego do 31 maja 2022 r. w tym wydatki za maj, liczba świadczeń narastająco od 24 lutego 2022 r oraz za miesiąc maj. MRiPS zwróciło się również do wojewodów o przekazanie sprawozdania z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy na świadczenia rodzinne za okres od 24 lutego do 31 grudnia 2022 r. w terminie do 20 stycznia 2023r. Wojewoda przekazała ww. sprawozdanie 19 stycznia 2023 r.

Wojewoda Podkarpacki przekazała informacje o niewykorzystanych środkach z Funduszu Pomocy w zakresie świadczeń rodzinnych dnia 11 kwietnia, 8 lipca, 7 października 2022 r., 15 stycznia oraz 17 kwietnia 2023 r. Informacje te były przygotowywane wg formularzy przygotowanych przez MRiPS w aplikacji CAS i za jej pośrednictwem. Zawierały one wyszczególnienie rodzaju pomocy, kwotę ogółem w tym kwotę, która nie została przekazana do jst oraz kwotę przekazaną do jst, która nie została przez nie wykorzystana. Informacja na temat niewykorzystanych odsetek została przewidziana w formularzach za 2023 r.

Informacje o niewykorzystanych środkach finansowych oraz sprawozdanie rzeczowo finansowe wg stanu na koniec maja 2022 r. oraz roczne zostały przekazane w terminach określonych przez MRiPS.

Informacje na temat niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy w zakresie zapewnienia posiłku dla dzieci i młodzieży, bezpłatnej pomocy psychologicznej, świadczeń z pomocy społecznej jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł na osobę były przekazane za pośrednictwem aplikacji CAS 11 kwietnia, 11 lipca, 7 października 2022 r., 10 stycznia oraz 12 kwietnia 2023 r. Informacje taki sam zakres danych jak w zakresie świadczeń rodzinnych.

MRiPS określiło termin przedłożenia sprawozdania z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy w zakresie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę i obsługę tego zadania, bezpłatnej pomocy psychologicznej oraz zadań wynikających z art. 29 i 30 ustawy o pomocy za okres od 24 lutego 2022 do 31 grudnia 2022 r. na 20 stycznia 2023 r. Sprawozdanie rzeczowo finansowe za 2022 r. zostało przekazane do MRiPS 19 stycznia 2023 r. Sprawozdanie za okres od 24 lutego do 31 grudnia 2023 r. w zakresie pieczy zastępczej zostało przekazane do MRiPS 23 stycznia 2023 r. Zawierało ono wyszczególnienie kwot wydatkowanych w podziale na: finansowanie pobytu dzieci będących obywatelami Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej, finansowanie prowadzenia ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy oraz finansowanie pomocy dla opiekuna tymczasowego mającego pod opieką więcej niż 15 dzieci będących obywatelami Ukrainy (w zakresie tego podzadania nie wydatkowano środków z Funduszu Pomocy w Województwie Podkarpackim). Informacje dotyczące niewykorzystanych środków w zakresie pieczy zastępczej zostały przekazane do MRiPS 8 lipca, 11 października 2022 r., 15 stycznia i 21 kwietnia 2023 r.

W zakresie środków będących w dyspozycji Ministerstwa Edukacji i Nauki, Wojewoda Podkarpacki przekazała informacje na temat niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy sporządzone przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty 13 października 2022 r. za III kwartał 2022 r., 13 stycznia 2023 r. za IV kwartał 2022 r. oraz 14 lipca 2023 r. za II kwartał 2023 r. W związku z brakiem zasileń rachunku Wojewody Podkarpackiego w pierwszym półroczu 2022 r. oraz I kwartale 2023 r. Informacje na temat niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy nie były sporządzane.

MEiN zwróciło się do wojewodów o sporządzenie do 27 stycznia 2023 r. rozliczenia środków na realizację świadczeń pomocy materialnej wraz z liczbą

uczniów z Ukrainy, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne według załączonego formularza w wersji elektronicznej. Rozliczenie zostało sporządzone w podziale na poszczególne jst i zawierało następujące informacje: uruchomiona kwota na wypłatę stypendiów i zasiłków szkolnych, wydatkowana kwota na wypłatę stypendiów i zasiłków (w tym zasiłki szkolne) udział środków własnych w realizacji wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych, liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego i liczba przyznanych stypendiów w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023, liczba wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego oraz liczba przyznanych zasiłków. Rozliczenie zostało przekazane 26 stycznia 2023 r.

(akta kontroli Tom II str. 134-377, tom IV str. 383-388)

2.18

Jednostki samorządu terytorialnego nie zgłaszały problemów związanych ze stosowaniem ustawy o pomocy. Wojewoda Podkarpacki przekazywała szczegółowe informacje w zakresie realizacji każdego zadania. W ślad za każdym pismem właściwego dysponenta informującym o zasadach finansowania, sprawozdawczości i sposobach szacowania zapotrzebowania, Wojewoda niezwłocznie przekazywała informacje do jst.

(akta kontroli Tom IV str. 51-140, Tom II str.411-458)

2.15

Wojewoda Podkarpacki monitorowała efektywność realizacji poszczególnych zadań w sposób wskazany przez właściwego dysponenta Funduszu Pomocy.

Zgodnie z dyspozycjami zbierano od jst miesięczne, kwartalne oraz roczne informacje w zakresie realizacji wydatków z funduszu pomocy. W zakresie realizowanych porozumień, jednostki realizujące przedkładały szczegółowe rozliczenia.

Monitorowanie poziomu wykorzystania środków z Funduszu Pomocy w obszarze świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pieczy zastępczej, jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł wraz z kosztami obsługi zadania oraz bezpłatnej pomocy psychologicznej odbywało się przy wykorzystaniu Centralnej Aplikacji Statystycznej. Dane z ośrodków pomocy społecznej były zbierane cyklicznie (w cyklach dwutygodniowych, miesięcznych, kwartalnych oraz w ujęciu rocznym).

(akta kontroli Tom IV str. 5-10)

2.16-2.17

Zarządzeniem nr 20/23⁴⁹ Wojewoda Podkarpacki dokonała zmiany w zakładowym Planie Kont Wydziału Finansów i Budżetu PUW w Rzeszowie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej⁵⁰ ewidencja operacji dotycząca rachunku bankowego wydzielonego dla Funduszu Pomocy odbywała się na koncie 139 inne rachunki bankowe (konto syntetyczne 1396). Podział środków na ich rodzaje został zapewniony poprzez wprowadzenie oznaczeń do słownika, w którym zadania dotyczące Funduszu Pomocy przyjęły oznaczenia „700000” np. punkty pomocowe ujmowane jako 7000117. Po stronie W-N ujmowano wpływy środków pieniężnych, po stronie M-A wypłaty środków pieniężnych.

Badanie prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych, na wyodrębnionym rachunku Funduszu, przeprowadzono na próbie zapisów dotyczących przekazania jst

⁴⁹ Zarządzenie nr 20/23 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 stycznia 2023 r. zmieniające zarządzenia nr 180/18 Wojewody Podkarpackiego w sprawie ustalenia zasad prowadzenia rachunkowości przez Wydział Finansów i Budżetu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (zmienionego zarządzeniem nr 278/21 z 22 grudnia 2021 oraz zarządzeniem 197/22 z 27 września 2022 r.

⁵⁰ Dz.U. z 2020 r. poz. 342 t.j.

środków, na realizację zadań których dysponentem był Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, w czerwcu 2022 r. i styczniu 2023 r.

Operacje związane z zasileniami rachunku jak również wypłatami były ujmowane w sposób czytelny w księgach rachunkowych zgodnie z treścią ekonomiczną. Ujmowane operacje pozwalały wyodrębnić właściwego dysponenta, konkretne zadanie oraz jednostkę, której przekazywano środki lub która dokonywała zwrotu wraz z przyjętą klasyfikacją budżetową.

(akta kontroli Tom II str. 395-399, Tom IV str. 167)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nie zostały sfinansowane koszty eksploatacyjne funkcjonowania na dworcu PKP w Przemysłu punktu recepcyjnego dla obywateli Ukrainy za okres od 26 lutego do 31 sierpnia 2022 r., którymi PKP S.A. obciążyła Miasto Przemyśl. Wojewoda nie przekazała środków na ten cel, pomimo prawidłowo złożonych przez Prezydenta Miasta Przemyśla w dniach 4 października i 2 listopada 2022 r. wniosków. W PUW w październiku 2022 r. uzyskano informację, że PKP S.A. obciąży tymi kosztami Miasto Przemyśl, zaś 2 lutego 2023 r. otrzymano specyfikację tych kosztów. Wypłatę środków uzależniano od przedłożenia przez Prezydenta Miasta Przemyśla umów zawartych w tym zakresie z PKP S.A. oraz od uznania tych kosztów przez Prezydenta Przemyśla, co było niezgodne z przyjętymi zasadami finansowania zadania. Na skutek ww. działań, wystawiona przez PKP S.A. faktura na kwotę 475 935,21 zł brutto, nie została do dnia zakończenia kontroli zapłacona.

Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi Wojewoda Podkarpacki oraz Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW, Bogdan Mazur.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda podjęła niezbędne działania koordynujące pomoc obywatelom Ukrainy na terenie województwa podkarpackiego, wyznaczając podległym jednostkom odpowiednie zadania za pomocą poleceń oraz zawartych porozumień. Sprawowała właściwy nadzór w zakresie prawidłowości wykorzystania Funduszu Pomocy, zapewniając sprawne finansowanie wykonywanych zadań oraz ich rozliczanie.

Współpraca z jednostkami samorządowymi przebiegała w sposób prawidłowy, gwarantujący właściwy przepływ środków na realizację pomocy obywatelom Ukrainy. Wojewoda koordynowała również współpracę służb i straży, organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, służb administracji zespolonej i niezespolonej i innych jednostek zaangażowanych w pomoc obywatelom Ukrainy mającą na celu właściwe ukierunkowanie pomocy oraz rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów.

Zadanie zlecone Prezydentowi Miasta Przemyśla polegające na utworzeniu na dworcu PKP w Przemysłu punktu recepcyjnego dla obywateli Ukrainy, w części dotyczącej kosztów eksploatacyjnych dworca ponoszonych przez PKP S.A., finansowano nierzetelnie, ponieważ do dnia zakończenia kontroli nie przekazano Prezydentowi Przemyśla środków na pokrycie tych kosztów, pomimo że obowiązek przekazania tych środków wynikał z zawartych z Prezydentem Przemyśla porozumień, poleceń oraz zasad finansowania zadania zleconego.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca ponadto uwagę, iż może wystąpić konieczność sfinansowania kosztów eksploatacyjnych związanych z funkcjonowaniem punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemysłu powstałych po 31 sierpnia 2022 r., odnośnie których – dnia zakończenia kontroli NIK – Wojewoda nie otrzymał wniosków o środki ani innych dokumentów.

Wnioski

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie sfinansowania kosztów eksploatacyjnych związanych z funkcjonowaniem punktu recepcyjnego na dworcu PKP w Przemyślu, zgodnie z przyjętymi zasadami finansowania zadania i we współpracy z Prezydentem Miasta Przemyśla przy prawidłowym rozliczeniu tych kosztów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 9 października 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

Kontroler
Magdalena Grabowska
gł. specjalista k. p.

*z up. p.o. Wicedyrektora Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie*
Robert Łukasz

/-/

/-/